

DE LEEFWERELD VAN HET KIND

Achtergronden, ontwerp opgaven en projecten met betrekking tot kinderen in de stad.

ANA architecten

The sketch illustrates a multi-level residential building designed for children. Key areas and labels include:

- Top Level:**
 - GEZIN** (Family): Accompanied by stick figures.
 - HET EENOUDEERGEZIN** (The Single-Parent Family): Accompanied by stick figures.
 - DE PART TIME GEZIN** (The Part-Time Family): Accompanied by stick figures.
 - NIET NIET KOMT...** (Not Not Comes...): A speech bubble near a bathroom area.
- Middle Level:**
 - SAMEN ETEN** (Eat Together): A large communal dining area.
 - EEN CENTRALE PLEK** (A Central Place): A central hub area.
 - ANNEX**: A section with **MEERDERE PLEKKEN** (More Places) for individual activities like working, playing, TV, and hobbies.
 - OVERDAG IS DIT EEN SPEELPLEK** (During the day this is a play area): A large open space.
 - 'S AVONDS EEN LOGEERKANDE** (In the evening a sleeping quarters): A bedroom area with a **FLEX!** label.
 - DEZE VASTE BEDRUW** (This fixed bed): A label near a bed.
 - VAST!** (Fixed!): A label near a dining table.
 - KAN IK HIER ERGENS IN EEN BOOM KLIMMEN?** (Can I climb somewhere in a tree here?): A speech bubble near a tree.
 - PAS OPDAT JE NIET VAN DE SCHIMMEL VALT!** (Watch out so you don't fall from the mold!): A speech bubble near a person.
- Bottom Level:**
 - WAF**: A speech bubble near a dog.
 - MAAR LIGGEN DE SKI'S OOK ALWEER?** (But are the skis also there?): A speech bubble.
 - WIJ GAAN LEKKER ZWEMMEN IN DE MAAS** (We are going to swim nicely in the Meuse): A speech bubble near two people.
 - VEILIG BUITEN SPELEN** (Safe outdoor play): A label near a play area.
 - WORTJES!** (Dumplings!): A speech bubble near a table.
 - BUITEN SPELEN** (Outdoor play): A large label for the outdoor area.

Other text elements include **EEN COMFORTABEL EN BETALBAAR STAD APPARTEMENT VRAAG OM SLIMME & COMPACTE 3D OPLOSSINGEN** (A comfortable and affordable city apartment asks for smart & compact 3D solutions) and **VOOR SAMEN ETEN & ONTMOTTEN** (For eating together and welcoming).

The sketch illustrates a multi-level residential environment designed for children. Key areas include:

- Top Level:**
 - GEZIN (Family):** Represented by yellow stick figures.
 - HET EENOUDEERGEZIN (The Single-Parent Family):** Represented by green stick figures.
 - DE PART TIME GEZIN (The Part-Time Family):** Represented by green stick figures.
 - Private Bathroom:** A small room with a sink and shower, labeled "DEZE KAMERS...".
- Middle Level:**
 - SAMEN ETEN (Eating Together):** A large communal dining area.
 - EEN CENTRALE PLEK (A Central Place):** A hub for shared activities.
 - ANNEX MEERDERE PLEKKEN (Annex More Places):** A workspace for individual activities like working, playing, watching TV, and socializing.
 - OVERDAG IS DIT EEN SPEELPLEK (During the Day This is a Play Area):** A play area with a slide and climbing structure.
 - FLEX! (Flexible):** A room with a bed and storage, labeled "DEZE VASTE BEDRUIM...".
 - VAST! (Fixed):** A room with a bed and storage, labeled "DEZE VASTE BEDRUIM...".
 - WAF (Woah!):** A small dog.
- Bottom Level:**
 - MAAR LIGGEN DE SKI'S OOK ALWEER? (But the skis are also there?):** A question about outdoor activities.
 - WAF (Woah!):** A small dog.
 - WIJ GAAN LEKKER ZWEMMEN IN DE MAAS (We are going to swim nicely in the Meuse):** A swimming area.
 - BUITEN SPELEN (Playing Outside):** A large outdoor play area with a slide and climbing structure.
 - VEILIG BUITEN SPELEN (Safe Outdoor Play):** A safe outdoor play area.
 - WORSTJES! (Hot dogs!):** A food stand.

The sketch is a hand-drawn architectural drawing of a residential complex for children, featuring various rooms and outdoor spaces with Dutch text labels. The drawing is a hand-drawn architectural sketch of a residential complex for children, featuring various rooms and outdoor spaces with Dutch text labels. The drawing is a hand-drawn architectural sketch of a residential complex for children, featuring various rooms and outdoor spaces with Dutch text labels.

De leefwereld van het kind

Toelichting	04-05
-------------	-------

Wonen

Maatschappelijke ontwikkeling	06-07
Opgave	08-09
Interne en externe relaties van de woning	10-11

PROJECTEN ANA

Family plan	12-17
Lootsbuurt, Amsterdam	18-21
Masira, Steigereiland Amsterdam	22-25
Family plan, Delft	26-29

Spelen

Maatschappelijke ontwikkeling	30-31
-------------------------------	-------

PROJECTEN ANA

Centrumeiland blok 1, Amsterdam	32-33
Metropolloyd, Rotterdam	34-37
Speeltuingebouw, Amsterdam West	38-41
BSO Kidsplanet, Steigerdam Amsterdam	42-45

Leren

Maatschappelijke ontwikkeling	46-47
Opgave	48-49
Meer dan een school	50-51
Interne en externe relaties van de school	52-53

PROJECTEN ANA

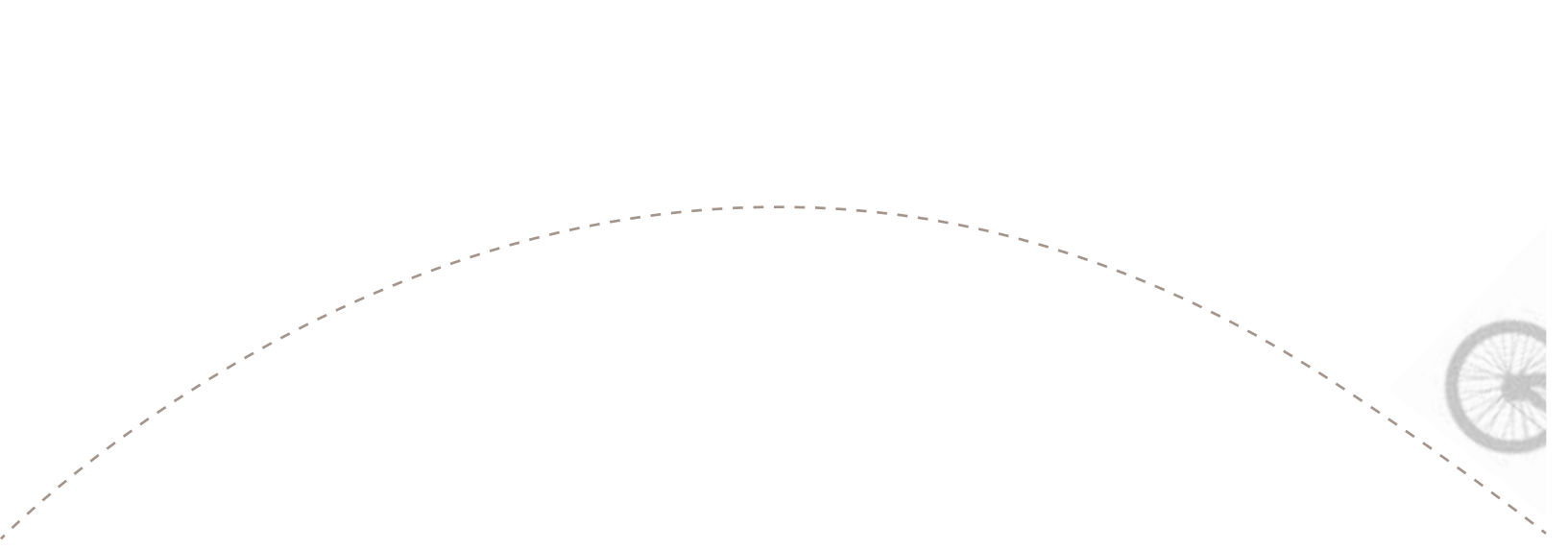
De wereldburger, Amsterdam Osdorp	54-59
-----------------------------------	-------

Projectenlijst, bronnenlijst

60-61

MEER ANA

63-65

DE LEEFWERELD VAN HET KIND

Toelichting

De leefwereld van kinderen wordt behalve door etnische, sociale en culturele achtergronden in grote mate bepaald door de omgeving waarin zij wonen, spelen en leren. Een goed onderwijsgebouw, een fijne woning en speelruimte hebben een positief effect op het gedrag, welbevinden en ontwikkeling van kinderen. Maar hoe ontwerpen we een omgeving die persoonlijke ontwikkeling stimuleert, die geborgenheid biedt en ruimte geeft aan de behoefte van kinderen om zich te kunnen ontplooiën, te ontdekken en uitgedaagd te worden?

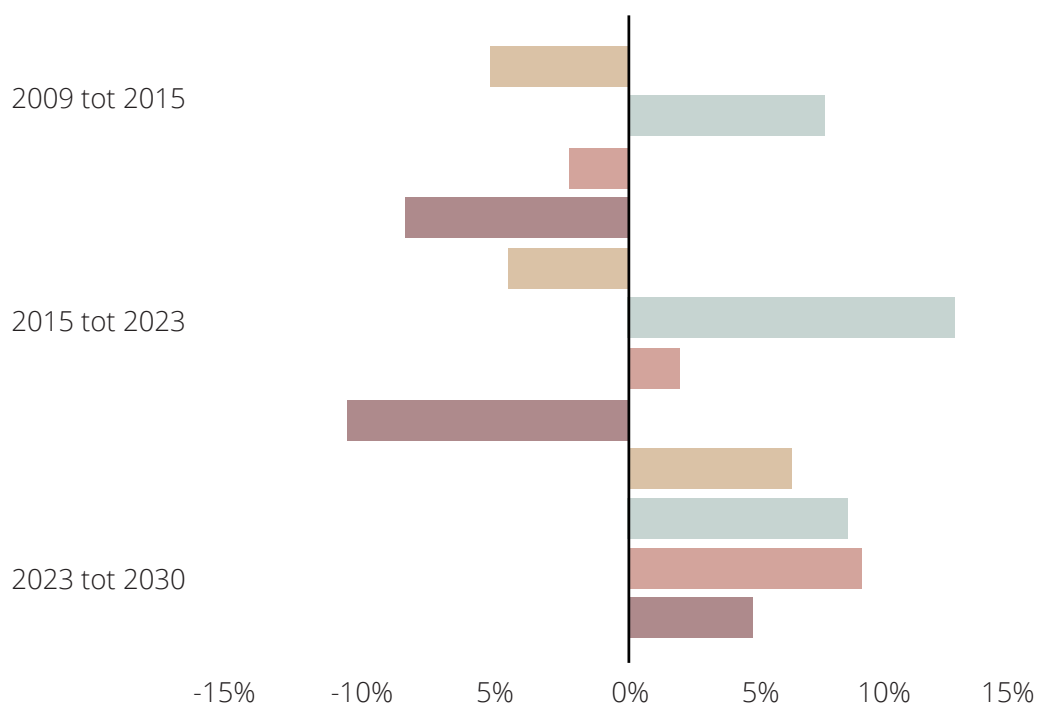
Gedreven door onze nieuwsgierigheid om oplossingen te vinden voor maatschappelijke opgaven onderzoekt ANA hoe we deze plekken kunnen creëren. In onze werkwijze speelt ontwerpend onderzoek een belangrijke rol. Daarbij zoeken we naar vorm die ruimte geeft aan nieuwe mogelijkheden voor gebruik die voorbij gaan aan voorgeprogrammeerde en gangbare oplossingen. In eerder onderzoek naar o.a. ouderenhuisvesting en wonen van gezinnen in de stad benaderden we de opgave vanuit drie verschillende schaalniveaus: De woning, het gebouw en de woonomgeving.

Deze integrale benadering passen we ook toe op de leefwereld van het kind.

Het traditionele beeld van een kinderrijk platteland en kinderarme steden is aan vervanging toe. Volgens het CBS neemt juist in de grote steden het aantal kinderen de komende jaren toe. Dit heeft te maken met het hogere aandeel gezinnen met een migratieachtergrond die kinderrijker zijn dan autochtone gezinnen. Bovendien bieden de stedelijke herstructurerings- en Vinex-wijken meer ruimte aan jonge gezinnen, die daardoor vaker besluiten in de stad te blijven wonen.¹ De leefwereld van het kind verandert hierdoor. De context waarin kinderen opgroeien is meer stedelijk. En die stad wordt drukker en verandert in vele opzichten.

Dit boekje geeft inzicht in de maatschappelijke achtergrond, de ontwerpogaves, onze visie en ontwerp oplossingen die betrekking hebben op de leefwereld van het kind. Daarbij hebben we een onderscheid gemaakt naar drie onderdelen van deze leefwereld die elk verschillende ontwerpogaves met zich mee brengen; het wonen, het spelen en het leren.

Nederland Vier grote steden Middelgrote steden Overige gemeenten

Ontwikkeling aantal 0-5-jarigen in de vier grote steden, 2002-2008

² pbl, cbs,

WONEN

Maatschappelijke ontwikkeling

Nederland heeft in tegenstelling tot veel andere Europese steden geen sterke traditie van stedelijk wonen. Nederlandse gezinnen, tot voor kort de meest voorkomende huishoudensvorm, wonen vooral in eengezinswoningen. Vanaf de jaren

zestig hebben veel gezinnen de stad verlaten, maar de laatste jaren neemt het aantal gezinnen dat in de stad blijft wonen weer toe. Enerzijds doordat veel hoger opgeleiden willen blijven wonen in de stad waar ze studeerden, waar hun sociale leven zich afspeelt en waar zij werken, ook nu zij kinderen hebben gekregen. Anderzijds is het aandeel gezinnen met een migratieachtergrond in de steden steeds hoger en deze gezinnen hebben gemiddeld meer kinderen. Het aanbod van aantrekkelijke stedelijke woonvormen voor middenklasse gezinnen blijft echter ver achter bij deze ontwikkelingen.

1960

De huiskamer als spil van de gezinswoning

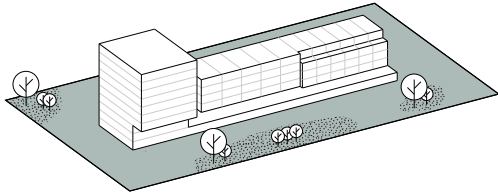

2018

Flexibiliteit in gebruik en indeling van de kamers.
Meer ruimte voor het individu

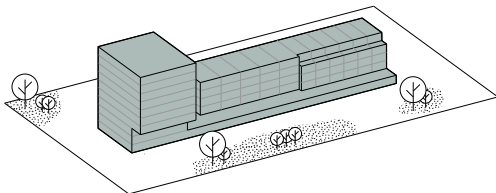
WONEN

De opgave

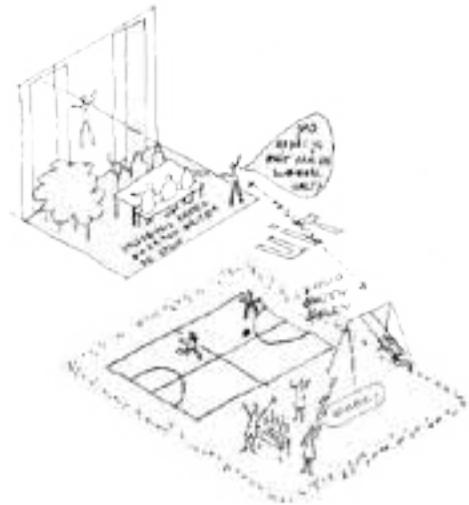
De woonomgeving: een veilige ruimte om te spelen

Gezinnen en met name de kinderen maken veel gebruik van de directe woonomgeving. Een belangrijk aandachtspunt bij het ontwerpen van appartementen voor gezinnen is de stedenbouwkundige inpassing en de vormgeving van de directe woonomgeving. Een veilige en overzichtelijke omgeving om te spelen, rekening houdend met verschillende leeftijden, die goed toegankelijk is vanuit de woning, zijn belangrijke aandachtspunten. Maar ook de ligging in de stad, de voorzieningen in de buurt, de aanwezigheid van goede scholen, bereikbaarheid voor fiets, ov en auto zijn van belang.

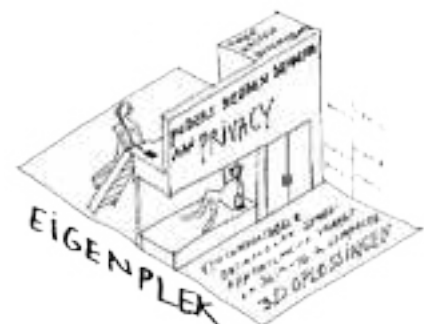

Het woongebouw: ontmoeting stimuleren

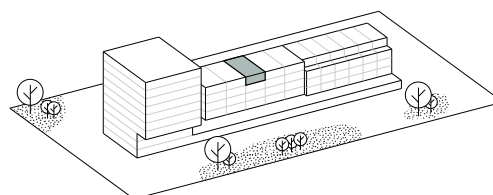
De verkeersruimte binnen het woongebouw vormt de meest directe buitenruimte voor het kind in een gezinsappartement. Het speelt daarmee een belangrijke rol in het vergroten van de actieradius van het kind. Door de toegang tot de woning (portiek, galerij of atrium met lift) te transformeren tot collectieve buitenruimte wordt ontmoeting met de buren mogelijk gemaakt en kunnen kinderen op veilige plekken buitenspelen. De aanleg van een verbrede hal, galerij of vide maakt horizontale en verticale connecties mogelijk. Om ook een eigen buitenruimte te creëren kunnen uitbouwen toegepast worden. Een woonkamer dicht bij de buitenruimte (veranda, collectieve tuin) maakt de overgang tussen binnen en buiten vloeiender.

buitenruimte

eigen plek

Relatie woning en omgeving

Tijdens het ontwerpen van een woning moeten er goede relaties naar buiten met de speelstraat ontworpen worden. Hierdoor kan het kind zich meer afsluiten van de rest als nodig is.

De woning: meegroeien, maar niet té flexibel

Ook de stedelijke gezinswoning zelf vraagt om speciale aandacht. We zijn in Nederland immers niet gewend om met gezinnen in appartementen te wonen. In de studie Family Plan, door ons uitgevoerd in opdracht van BDP, zijn zeven archetypen gezinsappartementen ontwikkeld. Deze zeven archetypen kunnen meegroeien met het gezin en zijn voor meerdere gezinstypen geschikt. Er is niet één type stadswoning waar een gezin de hele levenscyclus kan doorlopen. Interessante oplossingen die flexibiliteit creëren zijn: een brede hal, slaapkamer als bedstee, mogelijkheid tot het creëren van meer plekken, oversized toilet als tweede badkamer, flexibel logeerbed of schuifkast voor tijdelijke extra ruimte en een afsluitbare privézone en binnenkomen in de (woon)keuken. Een te hoge flexibiliteit binnen één ruimte, zoals het combineren van slapen en werken, is niet ideaal. Er kan niet van bewoners worden verwacht dat zij elke dag hun slaapkamer ombouwen tot werkplek.

Een eigen plek

In huis moet er een eigen plek mogelijk zijn voor alle gezinsleden. Misschien separate kamers - desnoods supercompact - maar misschien ook een hobbyplek onder de trap.

Individuele- en collectieve plekken

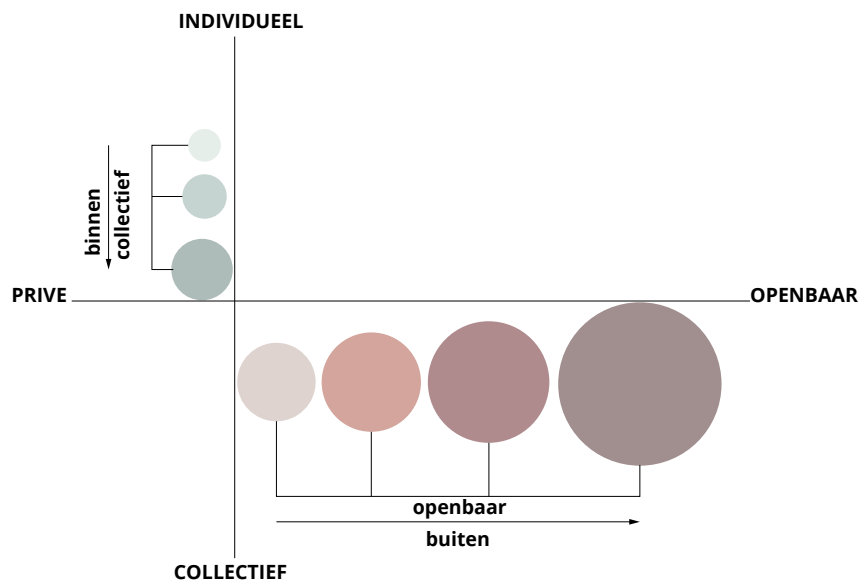
De woning moet zowel privé plekken als collectieve plekken aanbieden voor het kind. Het kind moet de vrijheid hebben om een plek te kiezen waar hij of zij wilt zijn. Voor het kind is het belangrijk om zich af te kunnen sluiten van de rest en daarom moet er een plek komen waar het kind zich kan afsluiten.

kamer vs kamers

WONEN

Interne en externe relaties van de woning

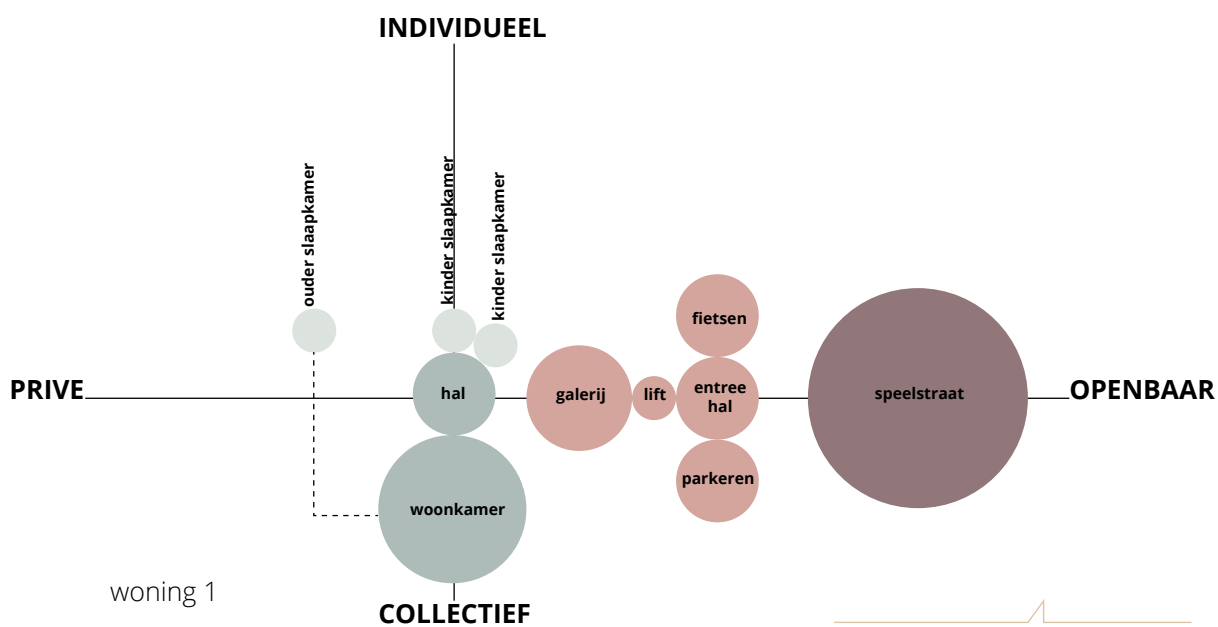
Het assenkruis

Om de prestaties van een woning als gezinsappartement te kunnen beoordelen hebben we een toetsingsinstrument ontwikkeld: het assenkruis van in- en externe relaties. In een goed functionerende gezinswoning kruisen interne- en externe as elkaar in het meest collectieve deel van de woning. Daarnaast is het prettig als de overgangen van privé naar openbaar geleidelijk en in kleine stappen gaan. Zo kunnen kinderen hun actieradius geleidelijk aan vergroten naarmate ze ouder worden.

Interne en externe relatie woning 2

Woning Han, Kristen, Jet en Tim in Masira blok 2. In deze maisonnette kruisen de assen elkaar in de woonkeuken. De as openbaar-privé loopt naar tweekanten; de woning heeft een voor- en achterdeur. Deze as verloopt in veel kleine stappen van privé naar openbaar. Hierdoor is de woning heel geschikt voor het gezin met relatief kleine kinderen die steeds verder hun actieradius vergroten.

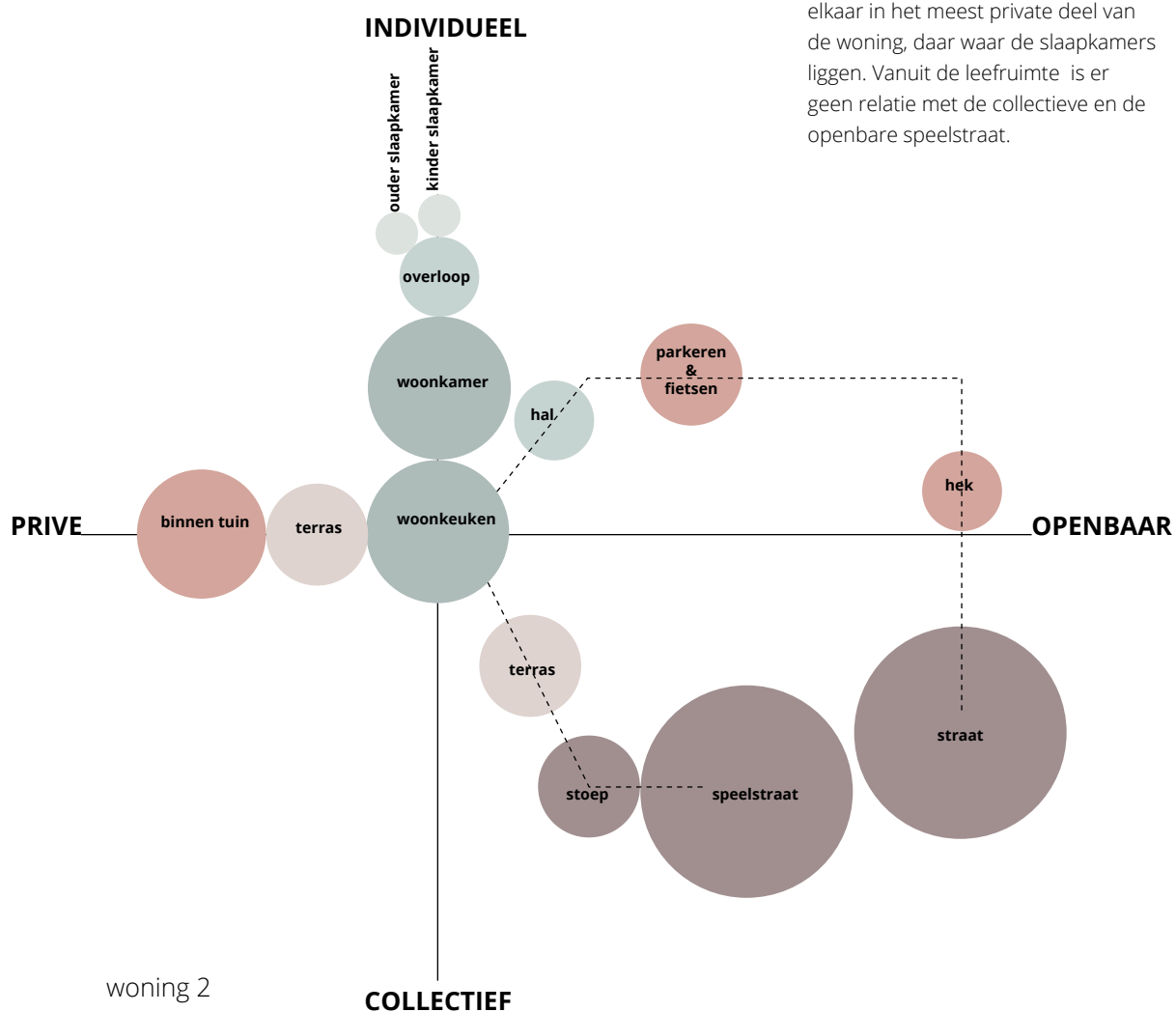

woning 1

Interne en externe relatie woning 1

Woning Armand, Monica en Diego in Masira blok 3.

In dit appartement kuisen de assen elkaar in het meest private deel van de woning, daar waar de slaapkamers liggen. Vanuit de leefruimte is er geen relatie met de collectieve en de openbare speelstraat.

woning 2

FAMILY PLAN

Onderzoek

Opdrachtgever
Product
Periode

BPD
Ontwerponderzoek
2016

Gezinnen kiezen steeds vaker voor een woning in de stad. De families die daar bewust voor kiezen, willen blijven wonen in de stad waar ze studeerden of nu werken, en waar zij een sociaal netwerk hebben opgebouwd. De nabijheid van voorzieningen om te winkelen, te recreëren en te sporten is een belangrijk onderdeel van hun stadse leefstijl.

Wonen met een gezin in de compacte stad vraagt om een nieuw type woning; een gestapelde stadswoning, die geschikt is voor gezinnen en aan te passen is aan de veranderingen die een familie met opgroeiende kinderen doormaakt. BPD en ANA architecten onderzochten welk soort stadsappartementen bij de woonwensen van verschillende gezinstypen kunnen passen.

Het ontwerponderzoek 'Family Plan' is een denkoefening en biedt zeven verschillende prototypes voor gestapelde stadswoningen die aansluiten bij verschillende levensfasen van het gezin en die uiteenlopende woonwensen kunnen vervullen.

WONEN

Familyplan, prototype slaaptrein

Theo en Dorien wonen met hun twee kleuters Jelte en Merel en hun twee kinderen Bas en Job uit een eerder huwelijk in een appartement met kernontsluiting. Jelte en Merel zijn altijd thuis terwijl Bas en Job om de week thuis zijn en ook een eigen kamer willen.

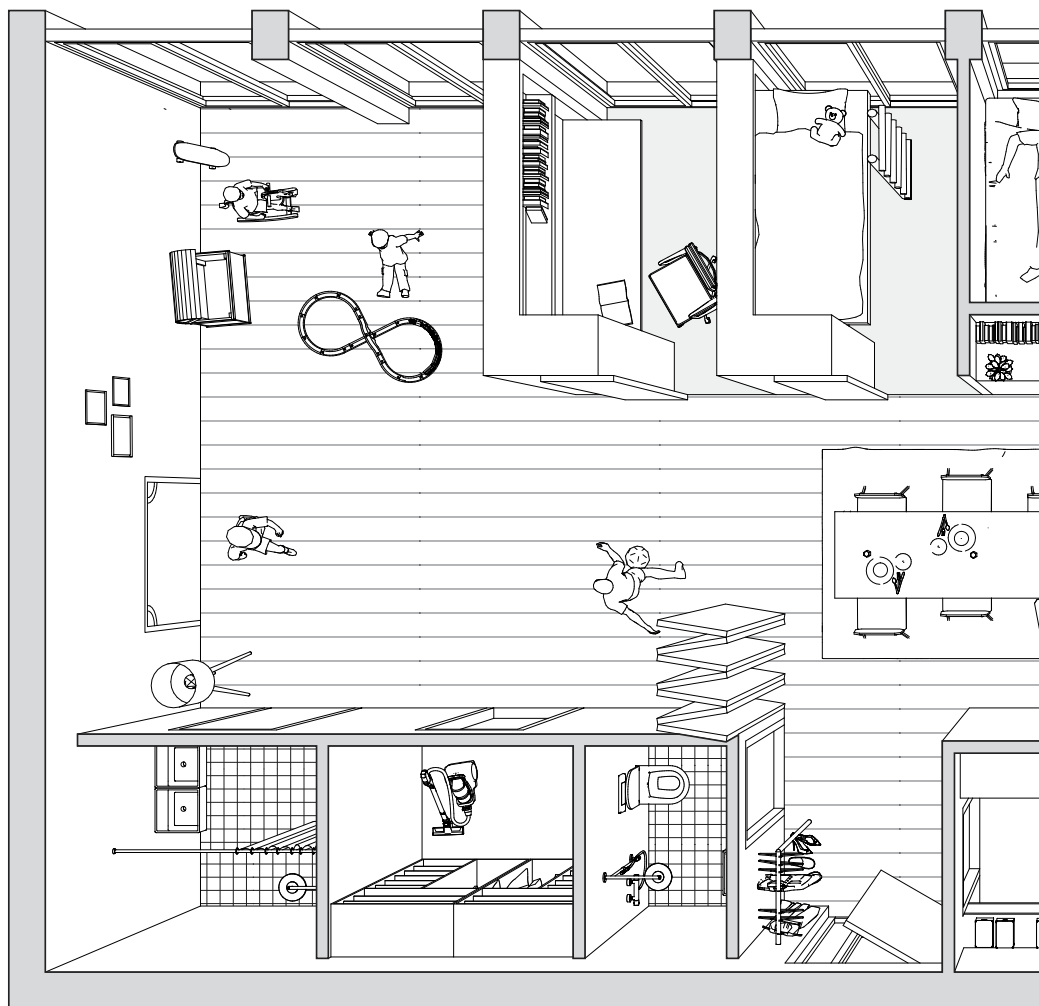
Slaaptrein

Jelte en Merel: "Wij hebben onze eigen 'wagon'!"

Theo: "Iedereen heeft zijn eigen wagon achter de locomotief, dat is de kamer van Dorien en mij."

Slaapkamers

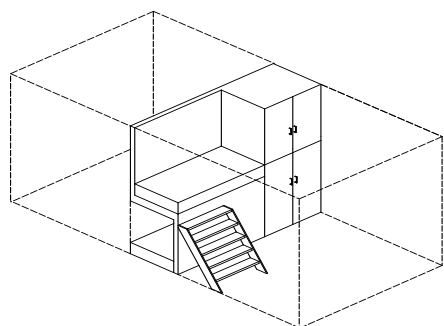
Theo en Dorien: "De slaapkamers van de kinderen zijn zo klein mogelijk. Hierdoor houden we op andere plaatsen in het huis ruimte over. Het is ook zonde om al die ruimte in te leveren gezien de kinderen maar de helft van de tijd thuis zijn."

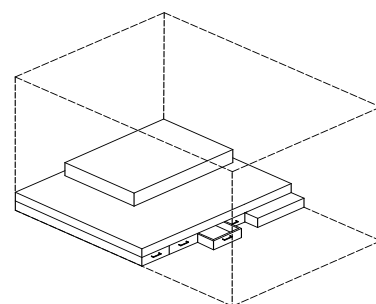
Speelhal

Jelte en Merel: "De speelhal is echt cool! Als het slecht weer is kunnen wij gewoon binnen schommelen en met de bal spelen!"

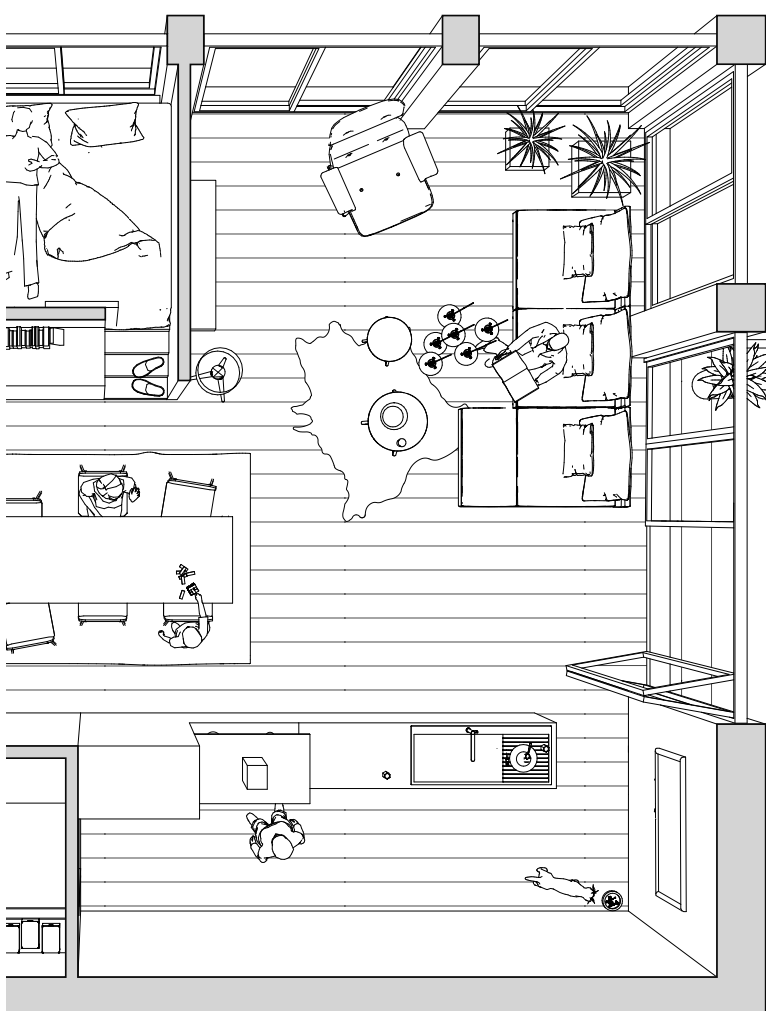
Dorien: "Het is heerlijk dat wij de speelhal hebben. Dit kon alleen door de slaapkamers zo minimaal mogelijk te houden. De kinderen zouden nooit meer willen ruilen denk ik.. Bovendien kunnen wij de speelhal afsluiten van de rest van de woning zodat wij geen last van het lawaai hebben."

dubbelbed

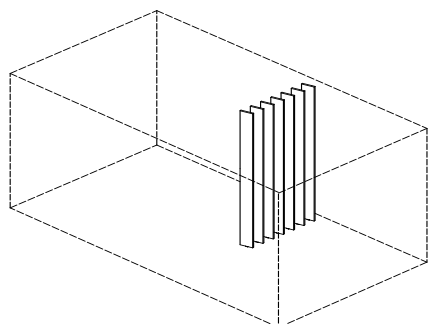

verhoogd bed

Woonkamer

Theo en Dorien: "De woonkamer is licht en heeft een directe relatie met de speelhal. Onder ons bed zit nog een extra logeerbed voor als opa of oma blijft slapen."

schuifwand

WONEN

Familyplan, prototype binnenbuiten

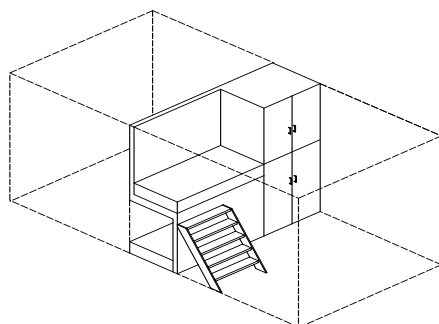

Roger en Yvette wonen met hun twee kinderen Eva en Bastiaan in een appartement met galerijontsluiting. Zij vinden het belangrijk om veel buiten te zijn ondanks dat ze in een appartement wonen. Verhuizen zien ze niet zo zitten, dus is het fijn dat de woning ook over 10 jaar nog bij hun woonwensen aansluit.

Dubbelbed

Eva en Bastiaan: "Wij horen elkaar niet als wij slapen, en het is cool om zo hoog te slapen!"

Roger en Yvette: "De kinderen hebben hun eigen deel in de woning, hier kunnen zij ongestoord hun gang gaan. De wc voor de gasten zit ook aan deze gang, evenals een badkamer voor de kinderen zelf, dit is vooral handig als de kinderen wat ouder worden."

dubbelbed

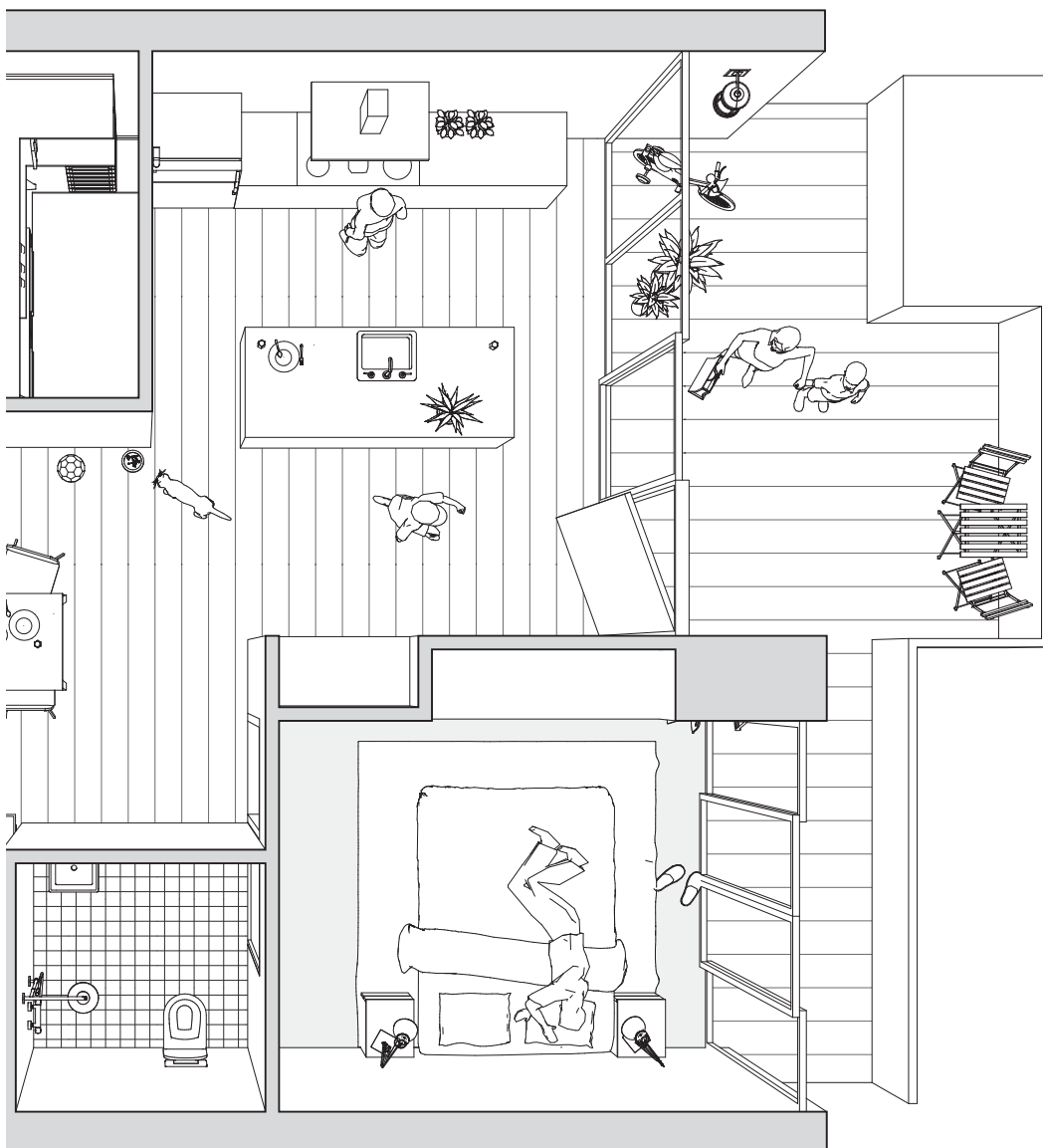
Woonkamer en balkon

Yvette: "Doordat het balkon via een schuifpui in verbinding staat met de woonkamer is het balkon echt als deel van de woning. De plantenbak geeft ons helemaal het gevoel van buitenwonen!"

Roger: "De achterzijde van de woning is meer privaat, vanaf de galerij heb je hier geen zicht op. In de avond hebben wij aan deze kant zon, waardoor is de woonkamer licht op de momenten dat wij deze gebruiken, en hebben wij twee buitenruimtes met zon!"

Keuken

Yvette: “De keuken grenst aan de galerij, de nis zorgt voor privacy. De kinderen kunnen hier buitenspelen met de buurkinderen terwijl ik sta te koken. Zo heb ik overzicht wat er buiten gebeurt en is er sociale controle binnen het gebouw.”

Galerij met nis en platform

Roger: “De galerij heeft veel verschillende ruimtes. De nis zie ik als ons eigendom, terwijl de verbreding in de galerij ook door de burens gebruikt kan worden. Dit is echt de collectieve plek in het gebouw waar wij de burens ontmoeten en socializen.”

LOOTSBUURT

Amsterdam

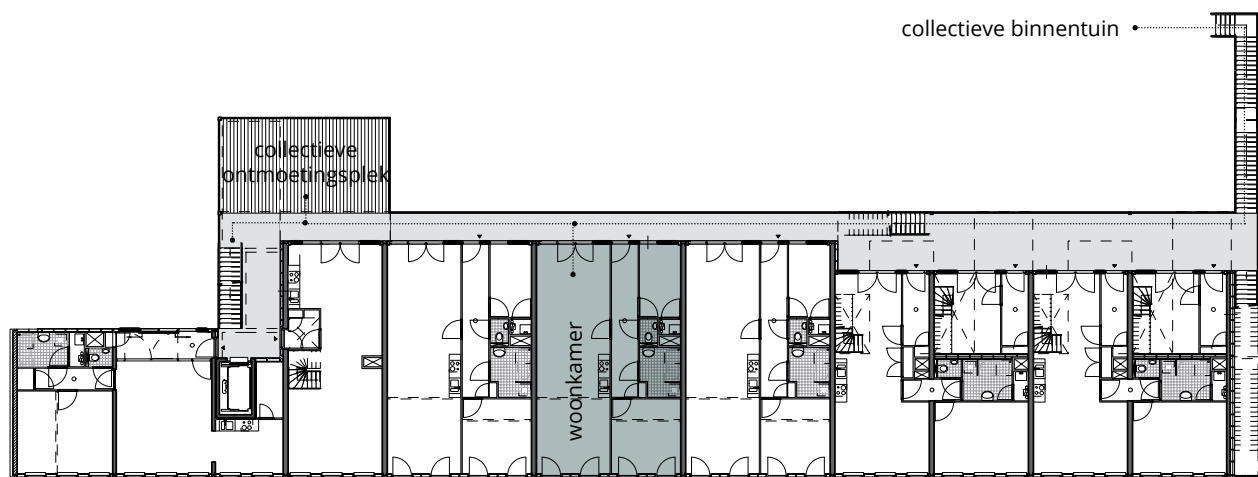
Opdrachtgever	De Alliantie
Programma	32 woningen
Periode	2003-2008

Lootsbuurt is een sloopnieuwbouw project in de 19e eeuwse wijk Oudwest in Amsterdam. In deze compact bebouwde wijk met smalle straten is een woongebouw gerealiseerd met hoogwaardige private en collectieve buitenruimtes aan de achterzijde van het blok. Deze ontwerpoplossing vormt een antwoord op het gebrek aan veilige speelruimte in deze buurt en maakt het daarmee mogelijk voor kinderen om hun actieradius geleidelijk aan te vergroten. De privé tuinen en terrassen, de brede galerij, de binnentuin vormen prettige, overzichtelijke en veilige speel- en verblijfsruimtes voor kinderen en volwassenen. De woningtypes in het gebouw zijn divers, maar allemaal geschikt voor gezinnen. Van een traditionele maisonnette met een tuin tot een dubbelhalwoning, het zijn ruimtelijke woningen waarin een prettige overgang van privé naar openbaar is gemaakt.

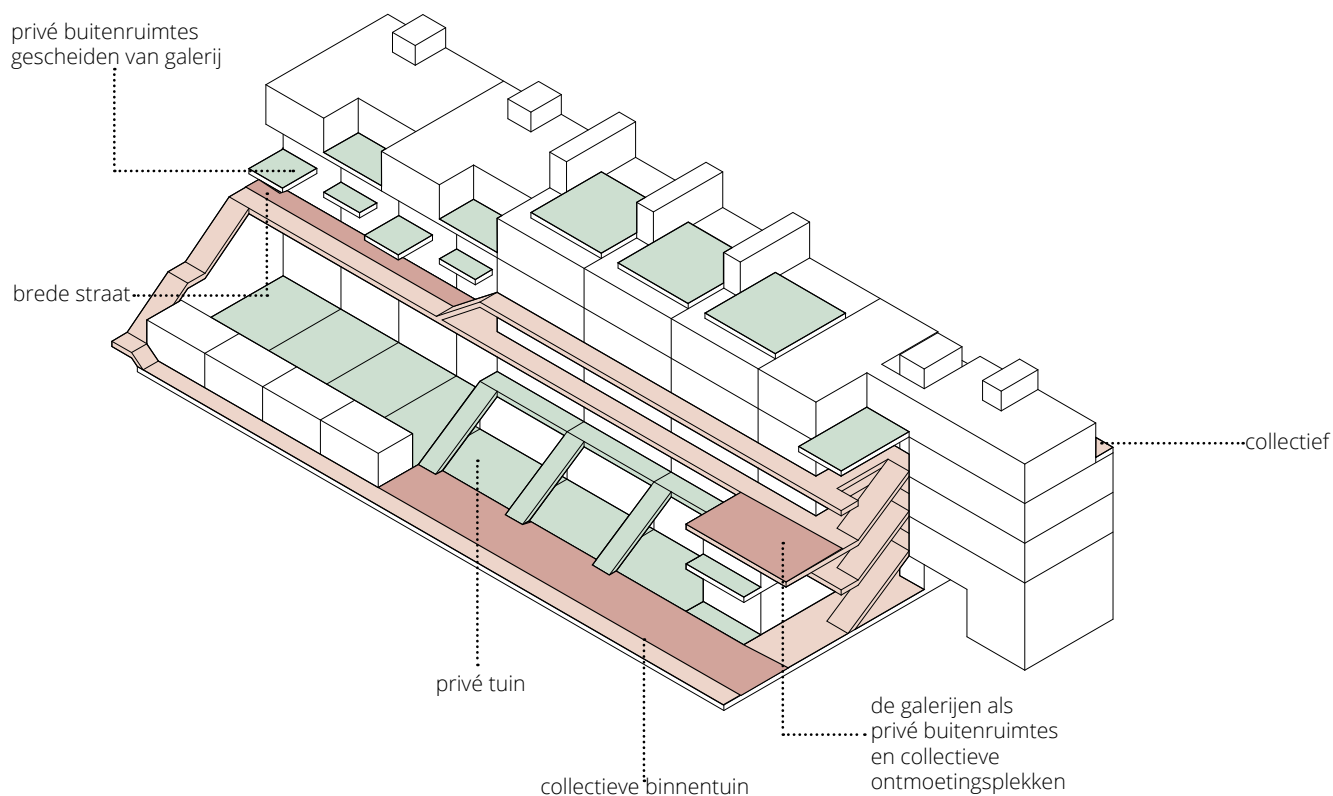

WONEN

Lootsbuurt, Amsterdam

2e verdieping

Een brede galerij als ontmoetingsplek

Een brede galerij biedt extra ruimte om te spelen voor kinderen, met toezicht vanuit de woning. Ook kan een brede galerij een plek zijn voor een praatje, koffie of wijn met de buren.

Interne en externe relatie

De interne en externe relatie van de woning en zijn buitenruimte.

MASIRA

Amsterdam

Opdrachtgever	De Principaal
Programma	116 woningen
Periode	2004-2009

Masira is een nieuwbouwblok, dat werd gebouwd in een reeks van drie in de Delflandpleinbuurt. Het gebouw vervangt een open bouwblok uit de jaren '60.

In de plint van dit woongebouw zijn maisonnettes voor gezinnen gerealiseerd. Deze woningen zijn op verschillende manieren verankerd met hun omgeving. De woningen hebben een voor- en achterdeur en liggen met de woonkeukens aan de brede speelstoep en de speelstraat. Private zones van de woning liggen op de verdieping, waardoor ongewenste vermenging van openbaar en privé niet hoeft plaats te vinden.

WONEN

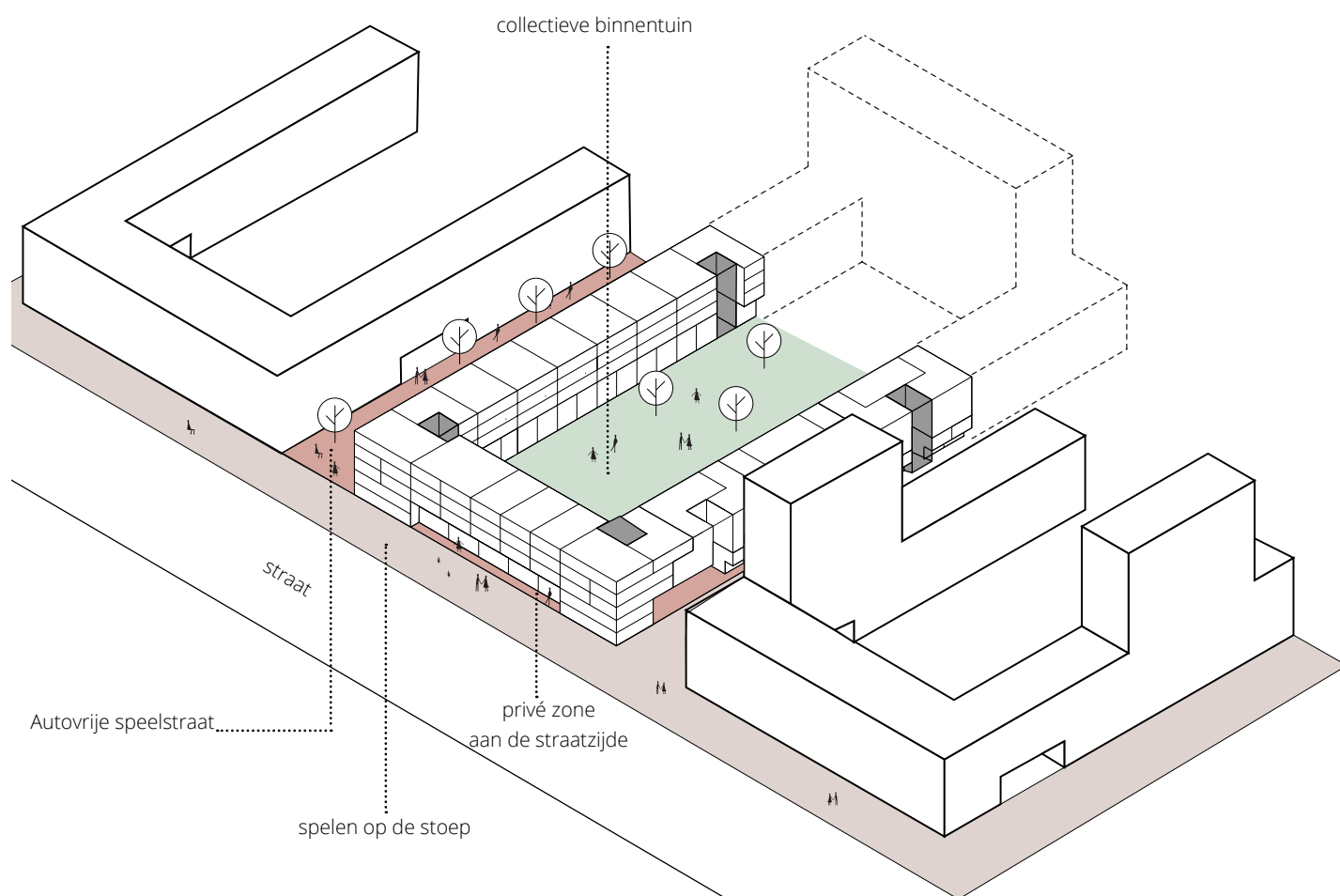
Masira, Amsterdam

Autovrije speelstraat

Woonkeuken

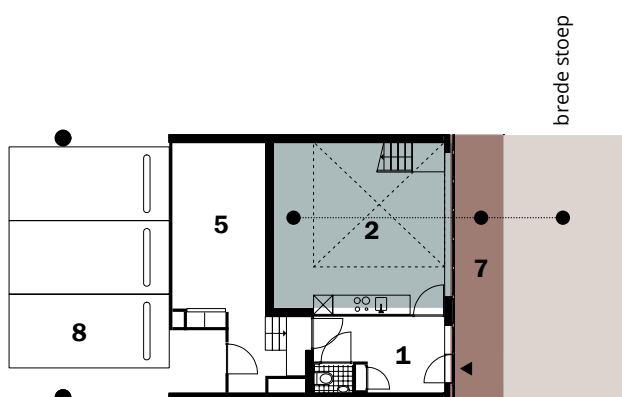
Mogelijkheid tot spelen buiten de woning

De autovrije speelstraat, brede stoep en de privé zone voor de woning zorgen ervoor dat kinderen vrij kunnen zijn en de ouders toezicht kunnen houden vanuit de woning.

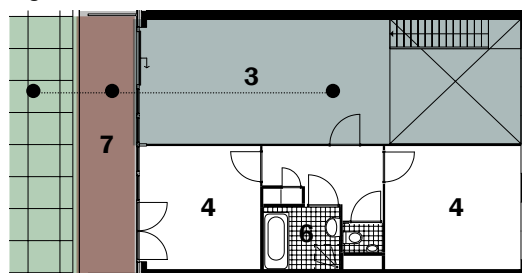
Interne en externe relatie

De interne en externe relatie van de woning en zijn relatie met de buitenruimte.

- 1 hal
- 2 keuken
- 3 woonkamer
- 4 slaapkamer
- 5 berging
- 6 badkamer
- 7 terras
- 8 parkeerplek

collectieve binnentuin

FAMILY PLAN

Spoorzone Delft

Opdrachtgever	BPD
Programma	68 woningen
Periode	2017-heden

In wooncomplex The Family, in de Spoorzone in Delft, komen diverse appartementen speciaal voor gezinnen. De woningen van één of meerdere woonlagen zijn door een slim ontwerp eenvoudig aan te passen aan elke gezinsfase en uiteenlopende gezinssamenstellingen. Niet alleen de afzonderlijke woningen maar het hele complex is ontworpen om stedelijke gezinnen een perfecte woonomgeving te bieden. In en om het gebouw zijn plekken ingericht voor kinderen van verschillende leeftijden. Jonge kinderen spelen voor de deur op de extra brede galerijen of op het groene speeldek. Voor de oudere kinderen is er een voetbalkooi op het dak van het gebouw.

Het "Stadsgezinscommunitybuilding" is een complex dat ruimte en veiligheid biedt die huishoudens met kinderen wensen, op loopafstand van de stedelijke reuring en betaalbaar voor gezinnen met een middeninkomen. Nu nog ongekend – in Delft en in Nederland - maar straks zó logisch en vanzelfsprekend dat we ons afvragen waarom dit al niet veel langer bestond.

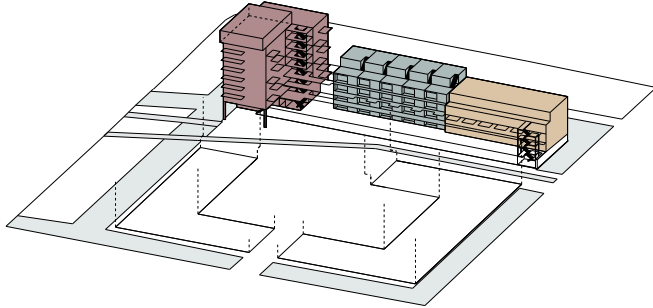
De brede galerij als ontsluiting

De galerij dient niet alleen als ontsluiting maar dient ook als een speelplek en collectieve plek voor het kind en het hele gezin.

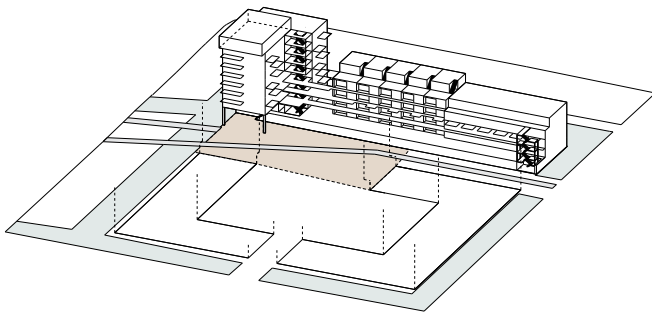

WONEN

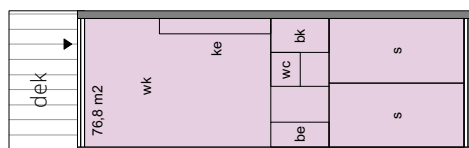
Family plan, Spoorzone Delft

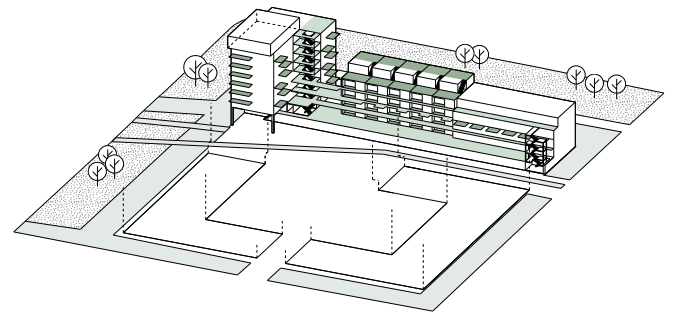
Opknippen lengte creëren van kleinschalige woonsferen

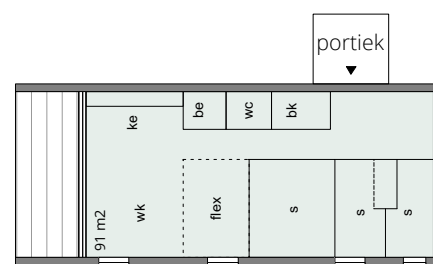
Autovrij entreeplein

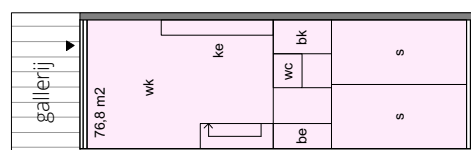
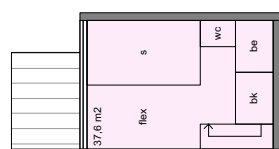
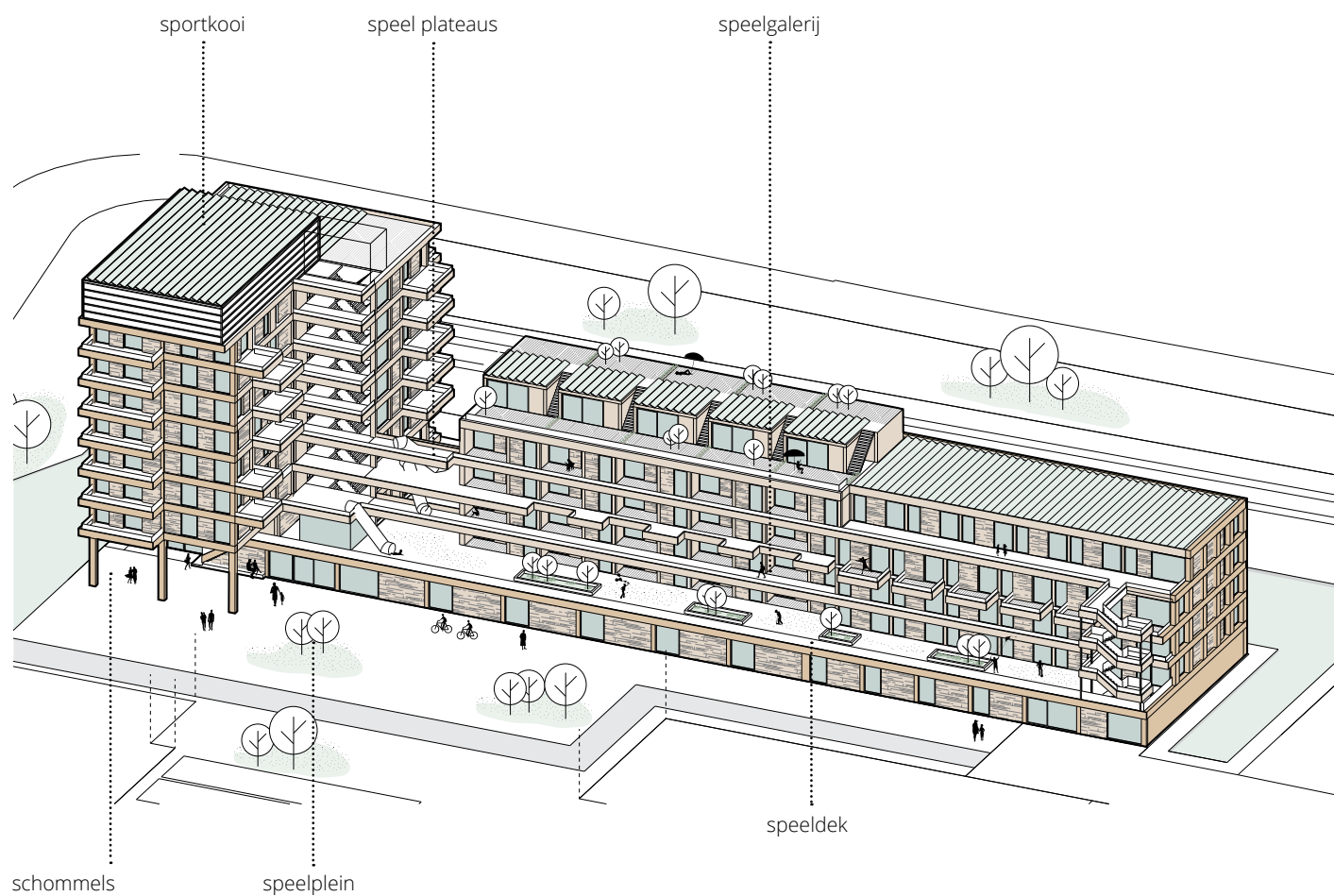
Gezinsappartement 2p.
76 m²

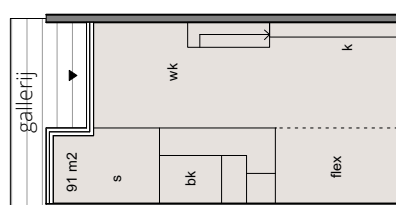
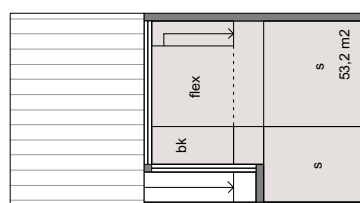
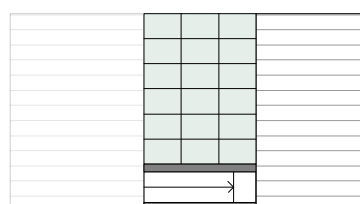
Omgevingskwaliteit in het blok brengen

Gezinsappartement 2 à 3 p.
91 m²

Gezinsappartement 3 à 4 p.
114 m²

Gezinsappartement 4 à 5 p.
95/130 m²

SPELEN

Maatschappelijke ontwikkeling

Het buiten spelen in de stad staat altijd onder druk. In de jaren zestig en zeventig was de toename van het aantal auto's in de stad voor veel mensen een belangrijke aanleiding om met hun gezin te vluchten naar de buitenwijken en de groeikernen buiten de stad. Inmiddels is het aantal auto's in de stad alleen maar toegenomen en zijn daar ook nog eens heel veel fietsen bij gekomen. Wel is er veel meer aandacht voor de inrichting van de openbare ruimte.

Een onderzoek van Jantje Beton in 2018 wijst uit dat met name jonge kinderen steeds minder buitenspelen en dat een toenemend aantal kinderen minder buitenspeelt dan ze zouden willen. Buitenspelen is ontzettend waardevol voor de ontwikkeling van het kind. Het draagt bij aan de gezondheid, voorkomt overgewicht, het maakt kinderen sterker en socialer, het heeft een positief effect op de hersenontwikkeling en daarnaast hebben kinderen die buitenspelen een positieve uitstraling op de kwaliteit van de buurt.³ Volgens het onderzoek spelen kinderen minder buiten omdat ze veel speelplekken saai vinden, het te druk hebben met school en hobby's, ze binnen spelen leuker vinden of omdat buitenspelen niet mag of niet kan.

Nu het aantal kinderen in de steden de komende tijd blijft groeien, is het van groot belang het spelen beter te faciliteren in de stad. Veel gemeentes hebben aandacht voor bewegen in de stad.

Hierdoor is er meer aandacht voor de inrichting van de openbare ruimte en voor het creëren van sport- en speelplekken. Maar daarnaast is er ook een opgave om binnen gebouwen in het collectief domein vorm te geven aan spelen en bewegen.

Actieradius

Ondanks een toename van het aantal auto's in de stad is de verkeersveiligheid toegenomen. Het aantal verkeersslachtoffers is sinds 1970 heel sterk afgenomen.⁴ Desalniettemin spelen kinderen minder vaak zelfstandig buiten. Volgens Lia Karsten, associated professor aan de Universiteit van Amsterdam, heeft dit te maken met hoe we naar kinderen kijken, meer als kwetsbare dan als weerbare wezens.⁵

Willen we de stad aantrekkelijk houden voor gezinnen met kinderen dan moeten we rekening houden met dit gegeven. Veilig spelen in de directe omgeving van de woning is van groot belang.

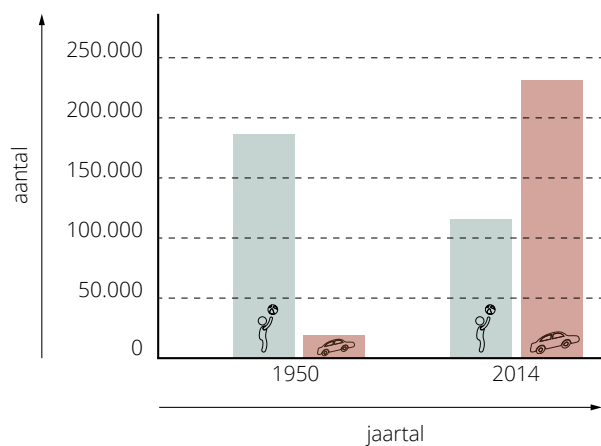
Naarmate kinderen ouder worden, vergroot hun actieradius. In onze projecten spelen we hier op in door de inrichting van de buurt, het gebouw en de woning te benaderen vanuit de veranderende actieradius van het kind.

1960
Smalle stoepen en veel auto's op straat.

2017
Een speelstraat tussen de gebouwen die ontworpen is voor het kind

6 O+S, 2014

METROPOLLOYD

Rotterdam

Opdrachtgever	KondorWessels Vastgoed
i.s.m.	MLA+
Programma	75 woningen
Periode	2018

Een voorbeeld van deze benadering is het project Metropolloyd in Rotterdam. In dit plan voor een blok met gezinswoningen in allerlei vormen is ontworpen aan een sequentie van buitenruimtes die een steeds iets groter wordende actieradius van kinderen mogelijk maakt. Vanuit de private buitenruimte, via de collectieve binnentuin, waar de ouders nog toezicht hebben op het kind, kunnen kinderen zelfstandig hun grenzen verleggen naar de speelstraten en speelstoepen in de tussen straten, waar iets minder toezicht is. Pas als ze oud genoeg zijn maken ze de stap naar de kades, waar minder toezicht en meer verkeer is.

SPELEN

Metropolloyd, Rotterdam

galerij

speelstraat

brede stoep

collectieve binnentuin

Brede stoep

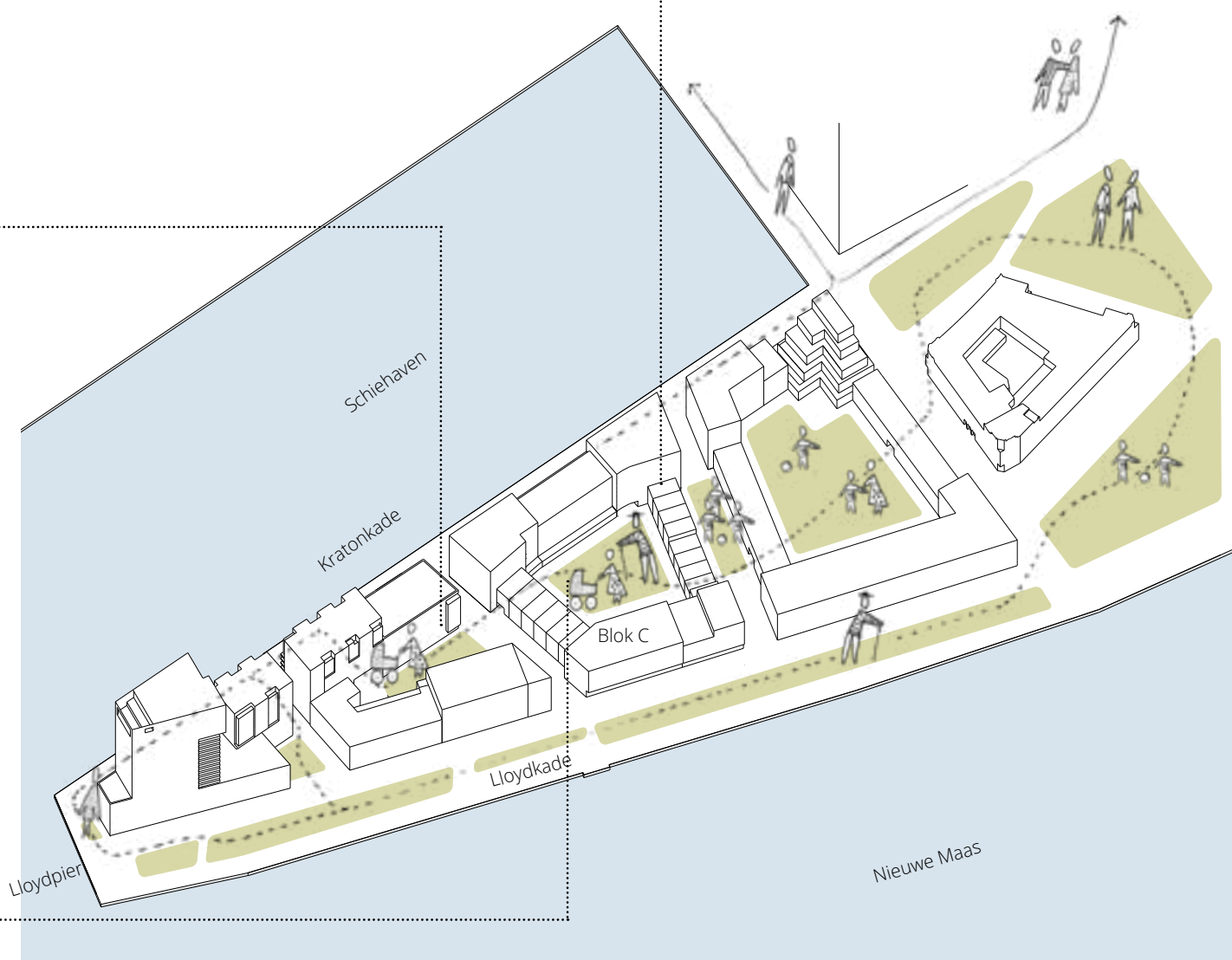
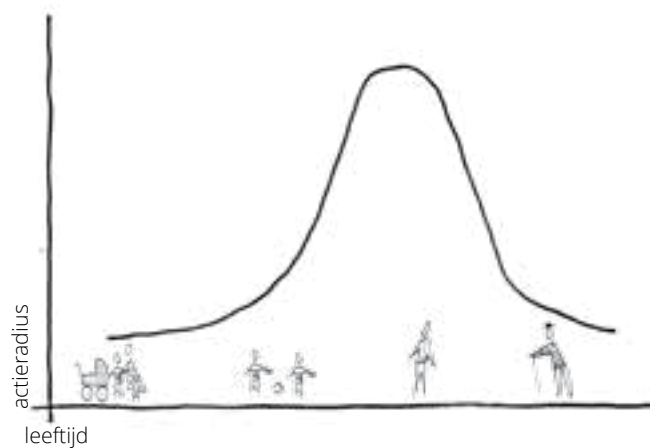
Ruimte om ook voor de woning te kunnen spelen.

Collectieve binnentuin

De binnentuin die verbonden is met achterzijde van de woning. Hierdoor kan een kind veilig vrij bewegen met toezicht van de community.

Speelstraat

De speelstraat vlak voor de woning zodat de kinderen veilig met toezicht van de ouders kunnen spelen met hun buurkinderen.

SPEELTUINGEBOUW

Amsterdam West

Opdrachtgever	Stadsdeel Amsterdam West
Programma	Speeltuingebouw
Periode	2013-2015

Dit ontwerp voor een ingrijpende renovatie van het speeltuingebouw in de Amsterdamse Zeeheldenbuurt is aangegrepen om in samenwerking met stadsdeel West de bestaande speelplek sterker in de buurt te verankeren. Het gebouw vormt in dat perspectief de schakel; tussen de grote en kleine schaal, jong en oud, binnen en buiten. Middels een houten pergola wordt de verbinding gelegd tussen het gebouw en de speeltuinpaviljoens. De paviljoens hebben een meerduidige functie; ze maken de speeltuin zichtbaar naar de buurt, ze dienen als speelobject en ze markeren de ruimte van de speeltuin.

SPELEN

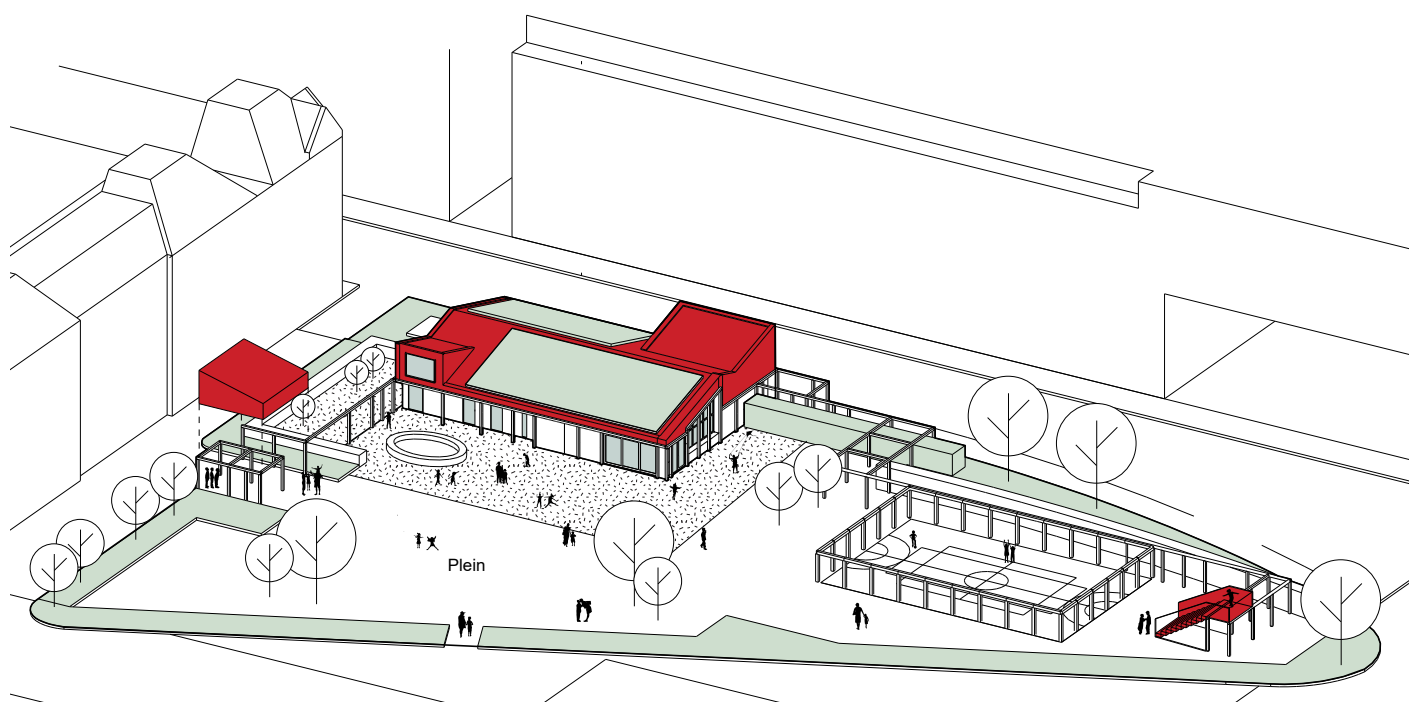
Speeltuingebouw, Amsterdam West

oude situatie

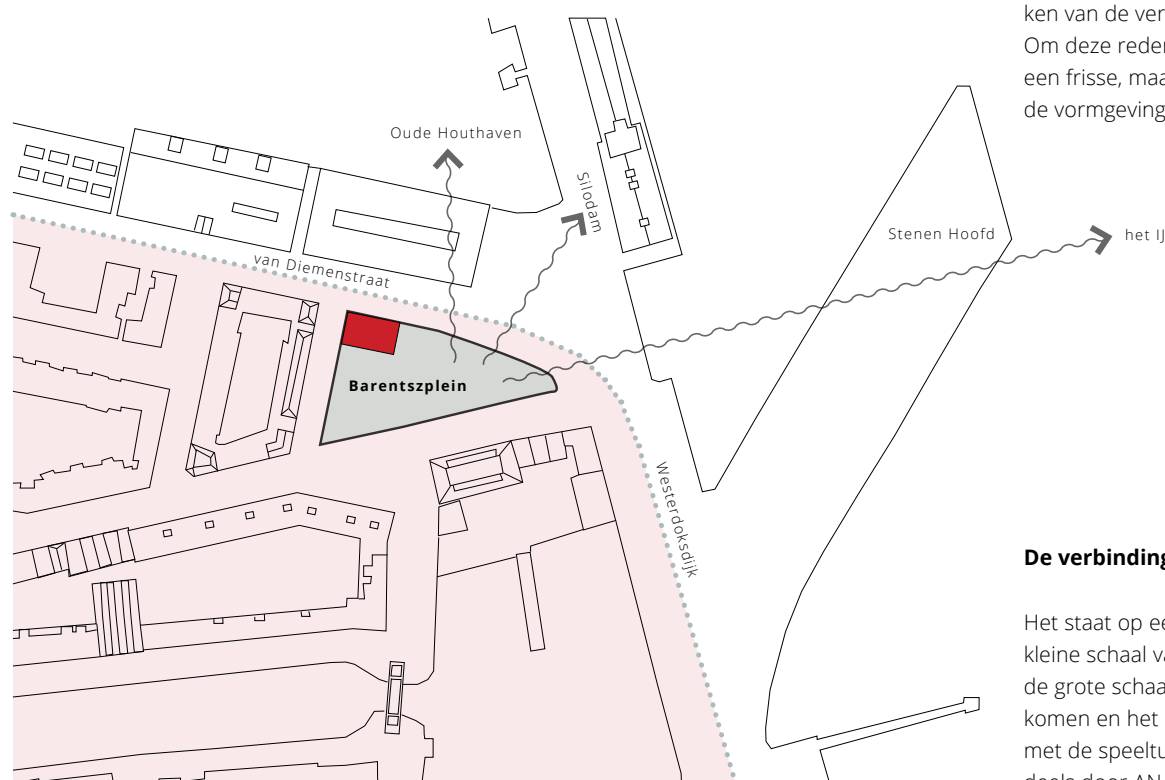

nieuwe situatie

Jong en oud

Het Speel Tuin Gebouw is voor jong en oud. Het biedt ruimte aan de spelende kinderen, maar ook aan volwassenen die gebruik zullen maken van de verhuurbare ruimtes. Om deze reden is gekozen voor een frisse, maar niet stigmatiserende vormgeving en kleurstelling.

De verbinding

Het staat op een plek waar de kleine schaal van het speelplein en de grote schaal van het IJ samen komen en het legt de verbinding met de speeltuininrichting, die ook deels door ANA wordt ontworpen.

BSO KIDSPLANET

Steigerdam, Amsterdam

Opdrachtgever	Kidsplanet BV
Programma	Naschoolse opvang
Periode	2011

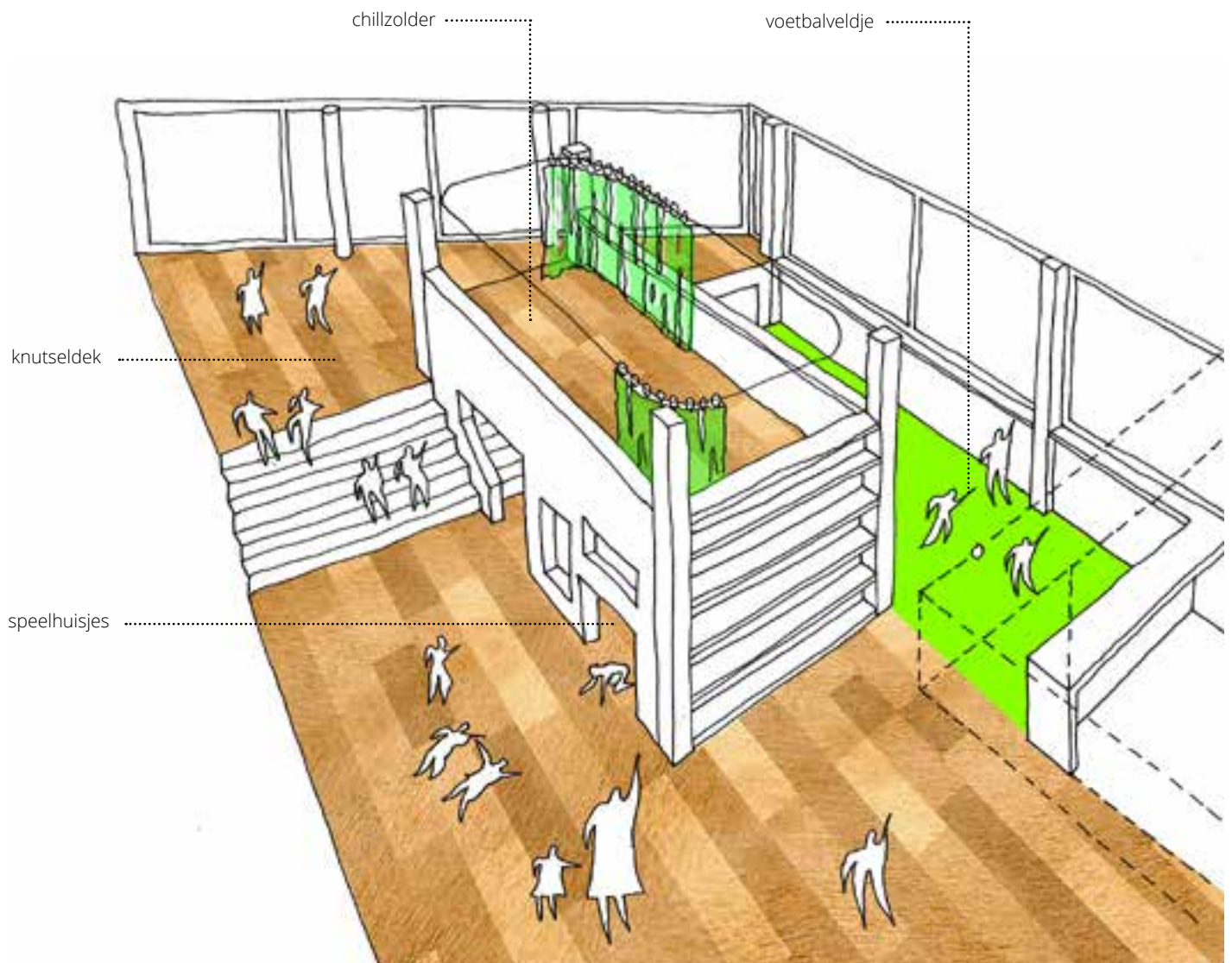
Kinderen spelen niet alleen buiten, ze spelen ook binnen. Dan doen ze onder andere steeds meer op de naschoolse opvang. In 2017 brachten 472.560 kinderen in Nederland één of meerder dagen door op de naschoolse opvang. Sinds 2007 is het aantal kinderen dat naar een BSO gaat meer dan verdubbeld.⁷

Zo ook bij de naschoolse opvang Kidsplanet op IJburg. Bij het ontwerp van de inrichting is de mooie grote en overzichtelijke ruimte intact gelaten. Daarbinnen zijn met eenvoudige middelen allerlei kleinschalige plekken met verschillende gebruiksmogelijkheden gecreëerd: voetbalveldje, chillzolder, knutseldek, speelhuisjes. Op die manier is er ruimte voor de verschillende leeftijdsgroepen en interesses van kinderen op de BSO. Er is ruimte voor creativiteit en sportiviteit. Ruimte om samen iets te doen of alleen, voor knutselen, verkleeden, spelletjes, gamen of het lezen van een boek.

SPELEN

BSO Kidsplanet, Steigerdam

Voetbalveld

Kinderen kunnen elk moment van de dag voetballen en hoeven niet te wachten tot ze buiten mogen spelen.

Gebruik maken van alle ruimte

Onder de trap is een plek gemaakt waar kinderen zich kunnen verstoppen.

Kleine plekken binnen het totaal

De speelhuisjes in het centrum van de ruimte zorgen voor intieme plekken voor kinderen met verschillende sferen.

L EREN

Maatschappelijke ontwikkeling

Het ontwerpen van scholen is een complexe opgave. Of het nu gaat op nieuwbouw of transformatie van een bestaande school. Onderwijskundige vernieuwingen, budgettaire regels, eisen ten aanzien van duurzaamheid en gezondheid vragen om een herinterpretatie van het ontwerp van scholen. Ook zijn de verantwoordelijkheden en taken van de school aan het veranderen. Waardoor er in Nederland veel verouderde schoolgebouwen aangepast moeten worden aan de eisen van deze tijd.

ANA's expertise ligt bij het benaderen van deze complexe opgave vanuit het perspectief van de gebruiker: het kind en de leerkrachten. Daarnaast denken we buiten de lijntjes, benaderen ontwerpopgaves altijd met een frisse en creatieve blik.

Het afgelopen jaar hebben we gewerkt aan een transformatieplan voor een school in Amsterdam Osdorp in opdracht van Stichting Mevrouw Meijer. Deze gelegenheid hebben we benut om onze kennis en visie ten aanzien van de school als ontwerpopgave verder te ontwikkelen.

1969

Docent staat centraal en bepaalt wat de kinderen binnen de gesloten deur leren.

2018

Elke plek binnen het gebouw is een leerplek.

LEREN

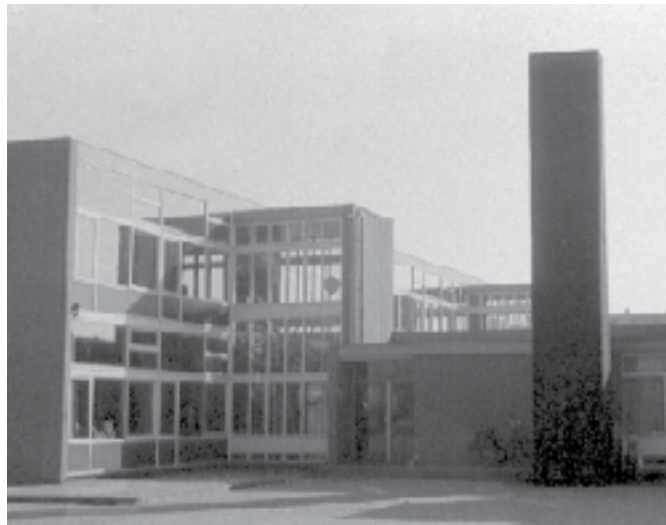
De opgave

De opgave van transformatie en nieuwbouw

Nederland heeft een flink bestand van verouderde scholen. Veel van deze schoolgebouwen kennen achterstallig onderhoud, moeten worden verduurzaamd of soms zelfs gesloopt en nieuw gebouwd. Ze zijn niet meer geschikt voor het onderwijs van deze tijd mede omdat maatschappelijke ontwikkelingen veranderen en daarmee gepaard de onderwijsvisie en de gebruikseisen die men stelt aan een schoolgebouw.

Desondanks zijn deze gebouwen over het algemeen ruim van opzet en zijn ze mooi gesitueerd in een vaak groene omgeving. Deze scholen zijn voor de buurt waarin ze staan vaak nog van betekenis. In een buurt die soms ingrijpend is veranderd, vormt het schoolgebouw een baken, een herinnering die onderdeel is van het collectief geheugen. Zo bezien draagt het schoolgebouw bij aan de saamhorigheid in een buurtgemeenschap.

Hoewel deze gebouwen economisch zijn afgeschreven en niet meer voldoen aan de gebruikseisen, zijn ze technisch nog in een staat waarmee ze, eventueel na een opknopbeurt, nog vele jaren voor de boeg kunnen. Het hergebruik van gebouwen, mits op de juiste manier gedaan, is een duurzame investering. Daarom ligt in het vernieuwen van deze bestaande gebouwen voor ons een belangrijke opgave.

De Wereldburger in 1965

De Wereldburger heden

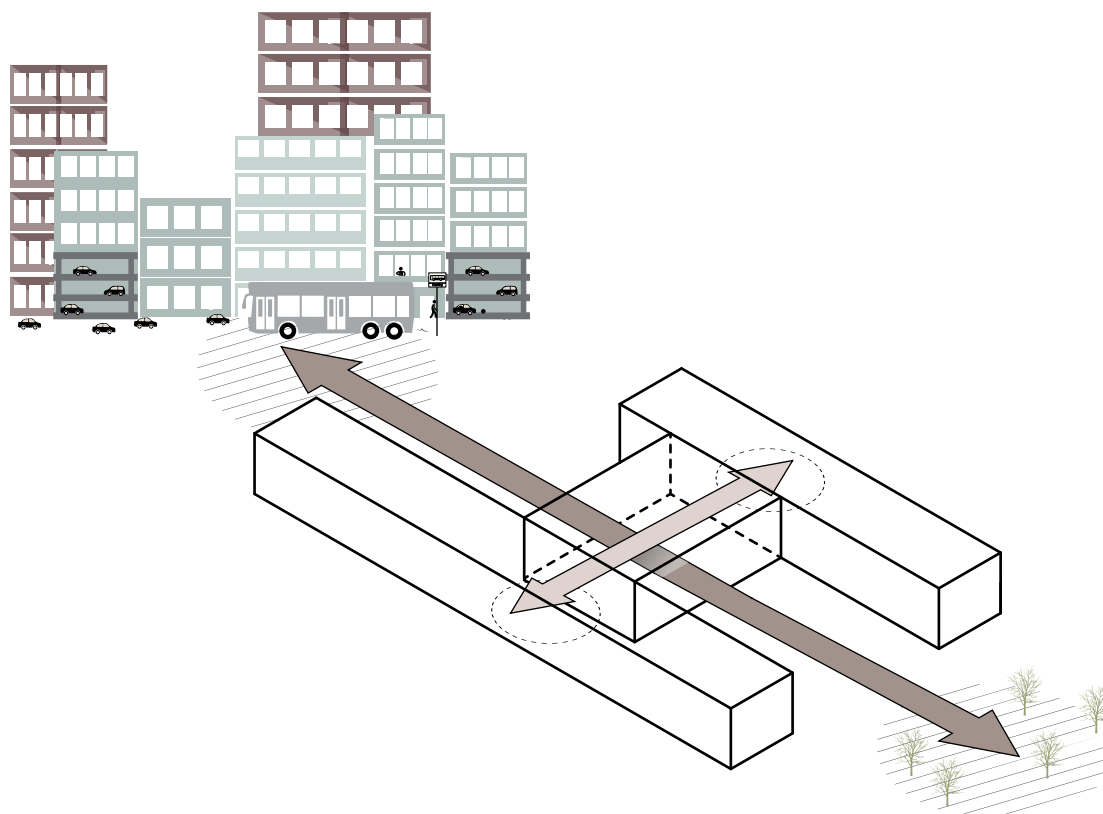
De Wereldburger na de transformatie volgens plan ANA

Anders leren

Het nieuwe schoolgebouw moet ruimte bieden voor groei, is overzichtelijk en voldoet aan de gebruikseisen die daar tegenwoordig aan gesteld worden. De onderwijsruimtes moeten goed aansluiten op bij het veelzijdige onderwijsproces. Het klaslokaal vormt nog steeds de basis van het schoolgebouw maar veel scholen vragen nu om meer gedifferentieerde wekplekken voor het individuele en coöperatieve onderwijsvormen en verschillende functies. De opgave is dan ook om toekomstbestendige plekken te creëren waar onderwijs én klassikaal én individueel én groepsgewijs aangeboden kan worden.

Het is van belang dat de school de persoonlijke ontwikkeling van het kind stimuleert door wisselende relaties met de wereld buiten school te leggen en zo het kind uit te dagen tot het verleggen van persoonlijke grenzen.

De school biedt geborgenheid en geeft tegelijkertijd de ruimte aan de behoefte van kinderen om zich te kunnen ontplooiën, te ontdekken en uitgedaagd te worden.

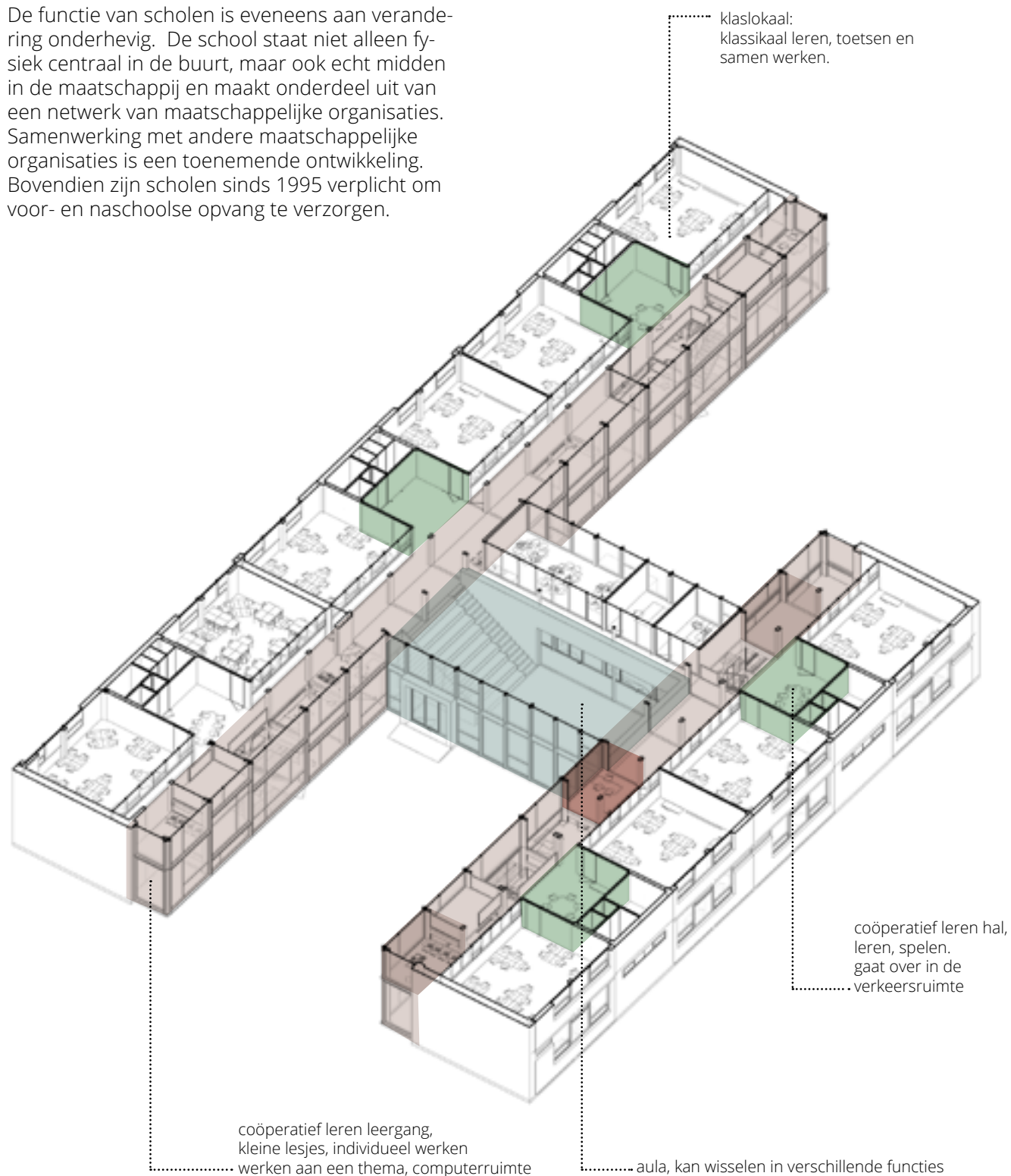

LEREN

Meer dan een school

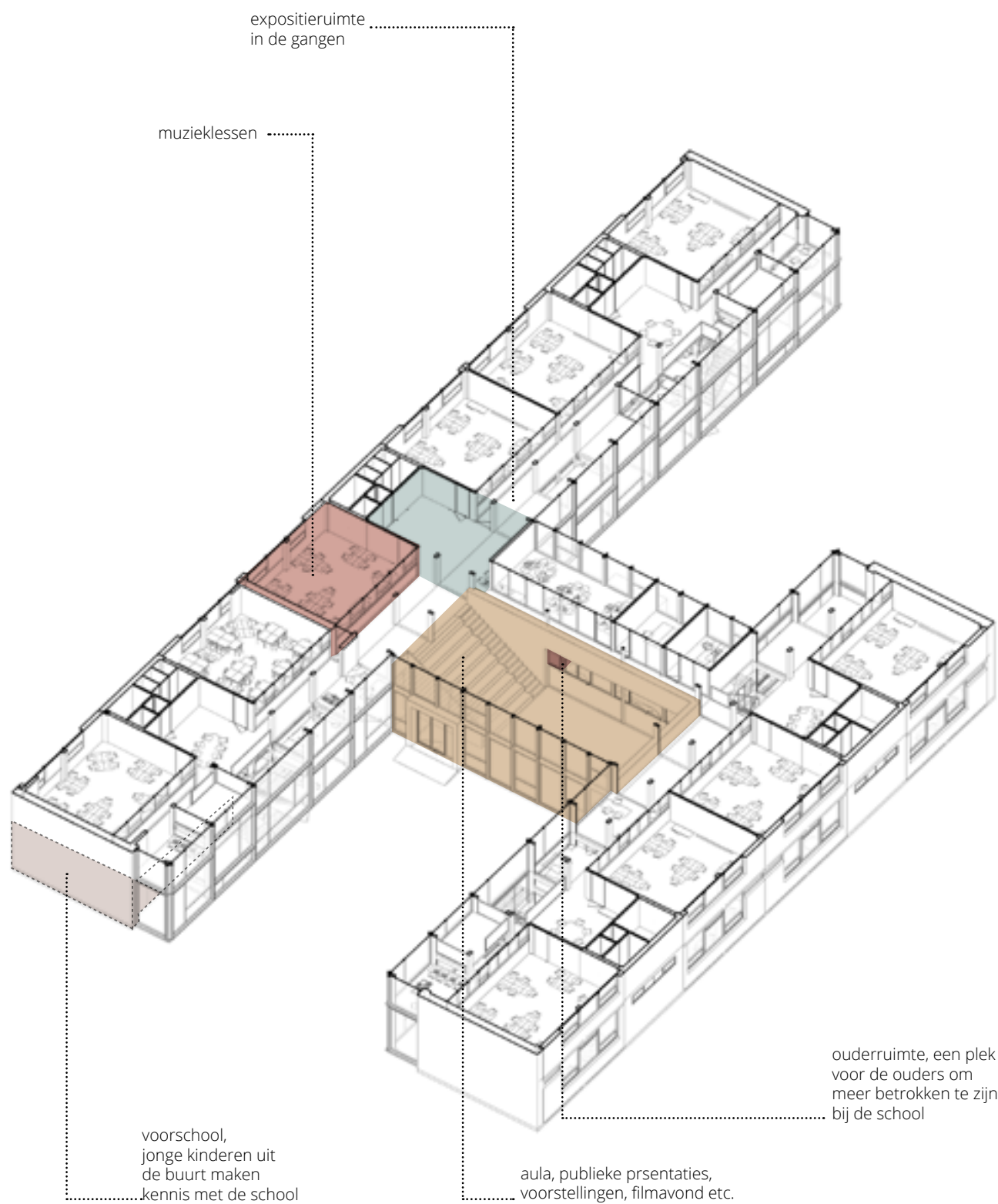
De school als anker in de buurt

De functie van scholen is eveneens aan verandering onderhevig. De school staat niet alleen fysiek centraal in de buurt, maar ook echt midden in de maatschappij en maakt onderdeel uit van een netwerk van maatschappelijke organisaties. Samenwerking met andere maatschappelijke organisaties is een toenemende ontwikkeling. Bovendien zijn scholen sinds 1995 verplicht om voor- en naschoolse opvang te verzorgen.

Programma wisseling tijdens schooltijden binnen school.

School faciliteert verschillende leervormen

Buitenschools gebruik binnen de school.

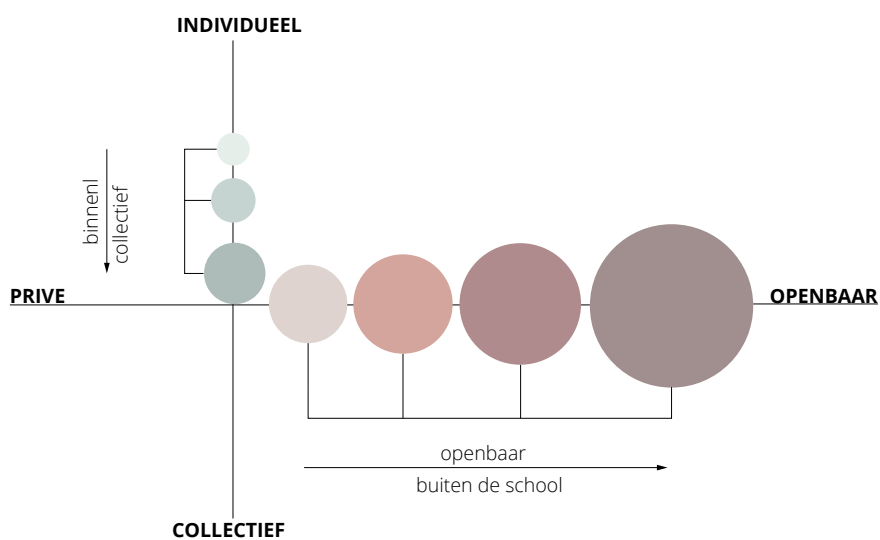
LEREN

Interne en externe relaties van de school

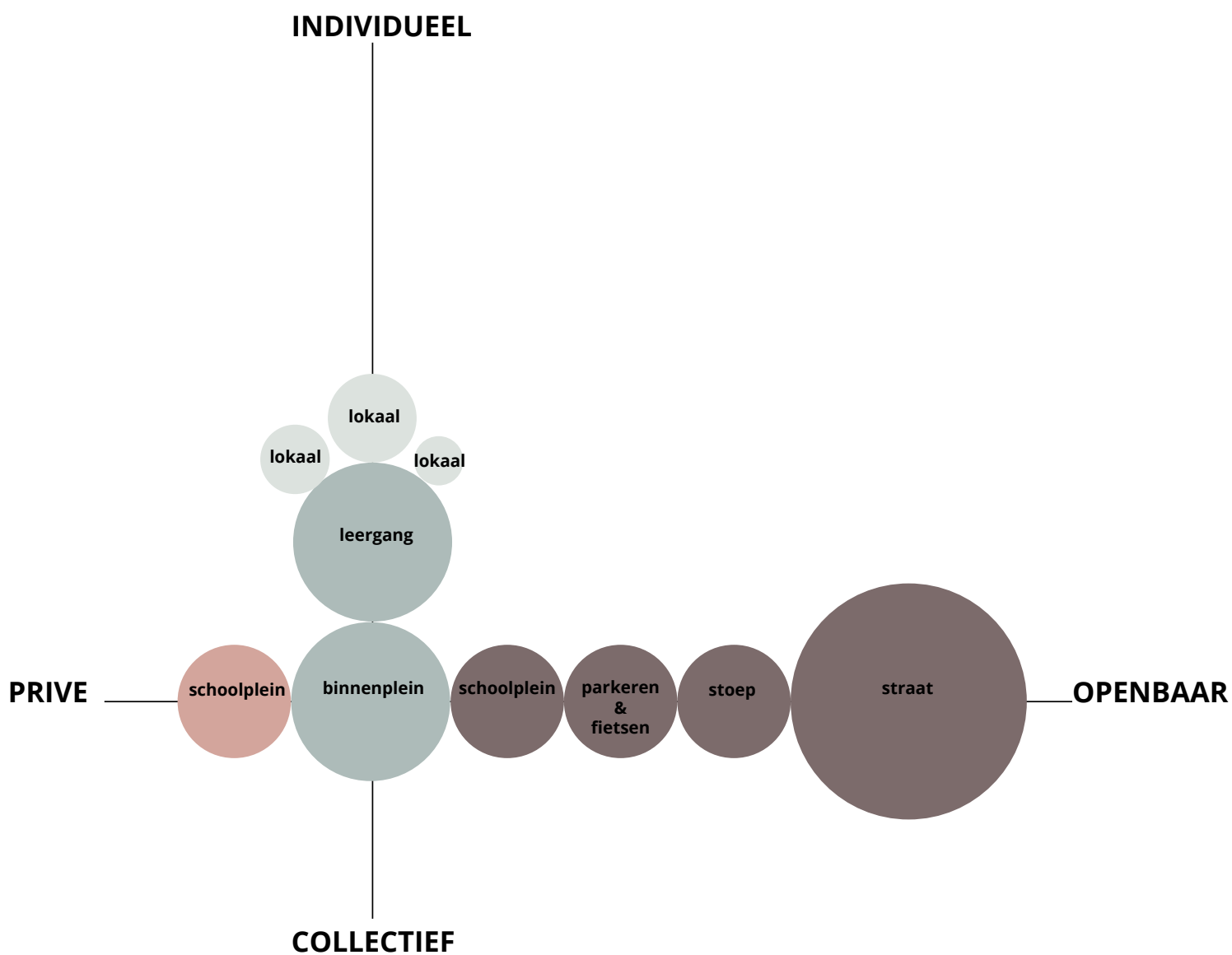
Het assenkruis

De school is enerzijds sterk verankerd met de omgeving en vormt tegelijkertijd een plek die geborgen is, waar het kind zich veilig voelt en zichzelf kan zijn.

Voor de ruimtelijke organisatie van de school betekent dit dat de interne en externe relaties op een heldere manier met elkaar verbonden zijn; de assen individueel-collectief en prive-openbaar kruisen elkaar bij voorkeur op een plek met een collectief karakter. Meer private plekken bevinden zich op afstand.

Legenda

24-7 Spelen op het schoolplein

Het schoolplein als een buurtfunctie waar kinderen kunnen samen spelen met andere kinderen en waar de ouders zich ook prettig en vertrouwd voelen.

Zorg voor een *vrije toegang* van het schoolplein na de schooltijden. Hierdoor wordt het schoolplein de hele dag gebruikt en kunnen kinderen het plein zien als een speelplein en niet alleen als een schoolplein.

DE WERELDBURGER

Amsterdam Osdorp

Opdrachtgever	Mevrouw Meijer Gemeente Amsterdam
Programma	Transformatie school
Periode	2017

ANA ontwikkelde een plan voor de renovatie van basisschool De Wereldburger (voorheen De Witte Tulp) in Amsterdam Osdorp. Sinds begin jaren '60, toen de school is gebouwd, is er veel veranderd. De buurt, de wijk, het stadsdeel en de stad hebben sindsdien een transformatie ondergaan. Ook ideeën over de stad, over het leven in die stad en hoe we dat samen kunnen doen, zijn veranderd. De omliggende wijk is een aantal jaren geleden grotendeels gesloopt en opnieuw opgebouwd met een ander stratenpatroon en een andere bouwstijl. Het schoolgebouw bevindt zich in een niemandsland en wordt gescheiden van de stad en het omringende park door hekken. De bereikbaarheid met de auto was slecht. De routing vanuit de buurt naar de school was defensief: eerst moesten tal van barrières worden overwonnen voordat de school betreden kon worden.

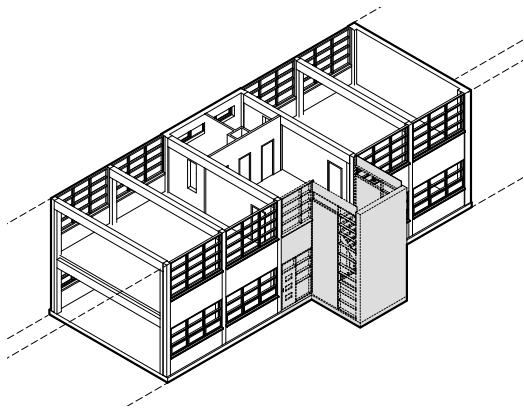
In het nieuwe ontwerp voor de school heeft ANA de relatie met de stad hersteld. Het vernieuwde schoolgebouw bevindt zich zowel in het park als in de stad. Daarmee wordt de doelstelling om het

kind diverse relaties met de buitenwereld te laten leggen onderstreept. Het schoolplein vormt een belangrijke schakel in de overgang tussen stad en park en de overgang tussen 'buiten' (spelen in het park, op ontdekkingstocht door de buurt) en 'binnen' (een prikkelende leeromgeving waarin de relatie tussen het kind en zijn omgeving op steeds andere manieren gelegd wordt). De overgangen tussen stad, speelplein en park zijn logistiek vanzelfsprekend en vloeiend; er zijn geen drempels en tegelijkertijd is sprake van een verkeersveilige situatie. Het vernieuwde schoolplein vormt de verbinding tussen de twee werelden waar de school tussen ligt geklemd (de stad en het park). Het plein krijgt kenmerken van beide. In verschillende sferen wordt de overgang tussen deze werelden gemaakt. De school wordt daarmee onderdeel van zijn directe omgeving.

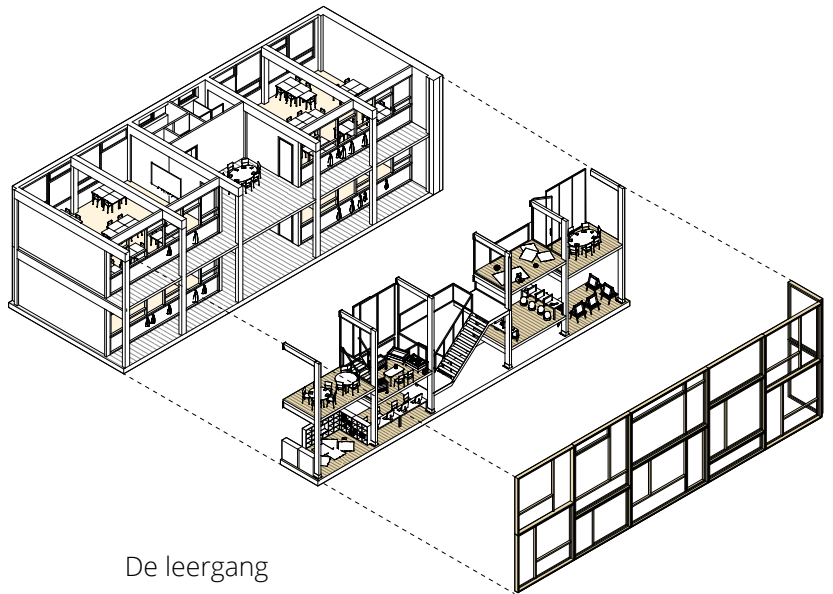

LEREN

De Wereldburger, Osdorp Amsterdam

Het oude trappenhuis wordt gesloopt

De leergang

Uit de naam 'De wereldburger' spreekt de visie, dat de school een thuis is voor kinderen die in contact staan met hun omgeving. Twee belangrijke aanpassingen die dit tot stand hebben gebracht binnen het gebouw, zijn de centrale ontmoetingsplek en de leergang.

De centrale hal legt de relatie met buiten, maar gaat ook binnen de school functioneren als een scharnierpunt. Hier is maximaal overzicht, zodat iedereen - binnen en buiten het gebouw - zich direct kan oriënteren. Voor mensen van buiten is het direct duidelijk waar de entree zit. En binnen in de school werkt de dubbelhoge hal als de centrale ontmoetingsplek. Alle kinderen krijgen hier het gevoel onderdeel van het geheel te zijn. Voor kinderen en hun ouders, maar ook voor (toezichthoudend) personeel is hier maximaal zicht op wie er binnen komt en waar je naar toe moet.

De leergang is aan het bestaande schoolgebouw toegevoegd op de begane grond en eerste verdieping. Deze gang heeft meerdere betekenissen: Ten eerste zorgt de gang voor verbinding. Binnen het gebouw, maar ook tussen het interieur en het exterieur van het gebouw. Met deze gang wordt optimale toegankelijkheid binnen het hele schoolgebouw gewaarborgd. Het is dus niet nodig naar buiten of eerst naar beneden en weer naar boven te gaan om van de ene klas naar de andere te gaan. Dit is

essentieel voor programmatische wijzigingen in de toekomst. Daarnaast garandeert de gang flexibiliteit voor de korte en lange termijn.

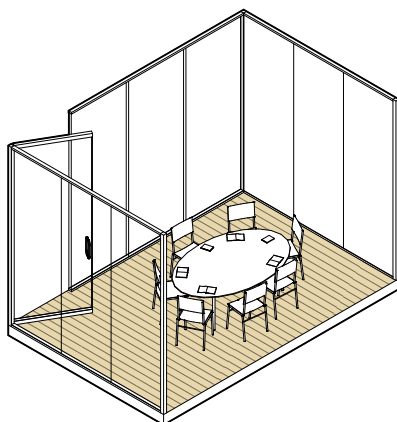
De gang maakt het mogelijk lokalen zowel verticaal als horizontaal te clusteren of juist te ontkoppelen. En tenslotte biedt de gang plek aan verscheidene coöperatieve en individuele leervormen. In de gang kunnen kinderen alleen, in kleine of grotere groepjes taken en lesjes uitvoeren, zonder daarbij de rest van de klas te storen.

Dit ontwerp maakt het vernieuwde schoolgebouw voor de basisschool 'De Wereldburger' groeibestendig, logistiek helder ingedeeld en biedt het ruimte voor gedifferentieerd onderwijs.

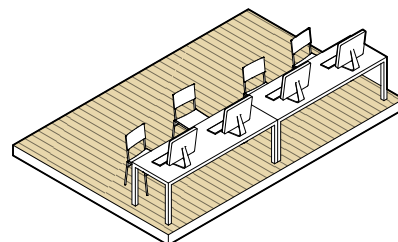
De leergang als coöperatieve leerplekken

In de gang kunnen kinderen alleen, in kleine of grotere groepjes taken en lesjes uitvoeren, zonder daarbij de rest van de klas te storen.

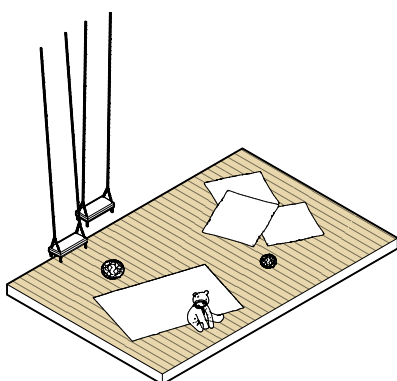
De indeling is flexibel en aanpasbaar.

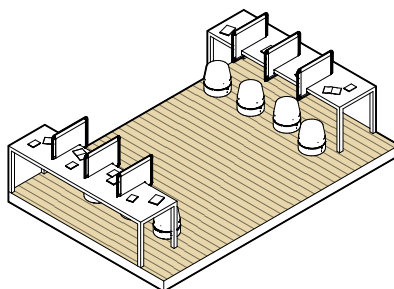
1. overleggen

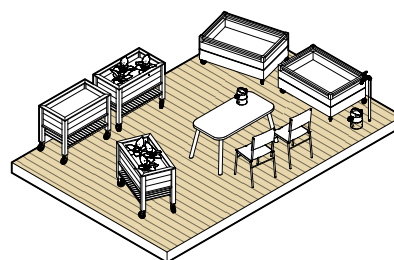
2. computer

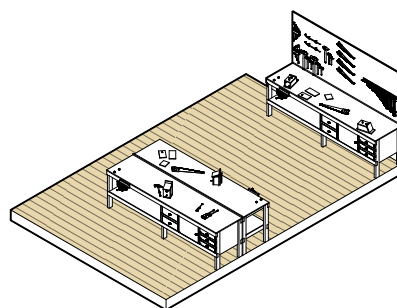
3. spelen

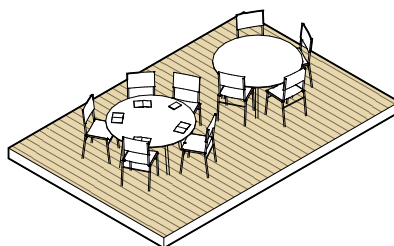
4. individueel leren

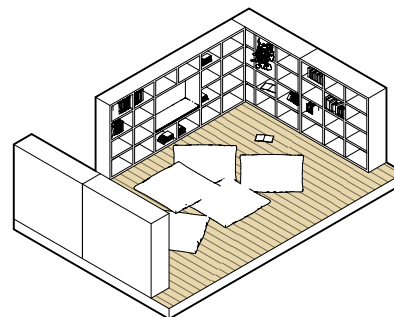
5. tuinieren (thema)

6. bouwen (thema)

7. cooperatief leren

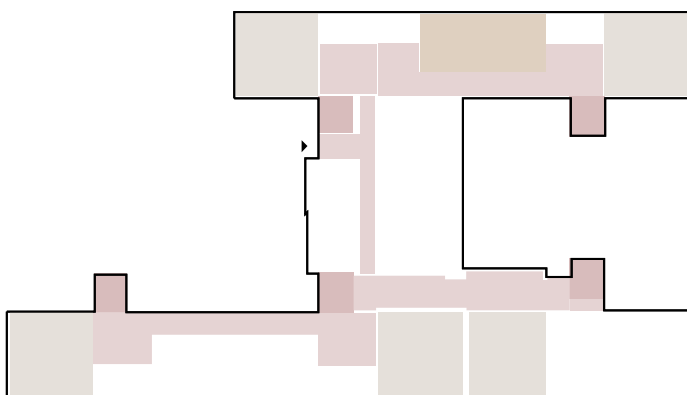
8. bibliotheek

LEREN

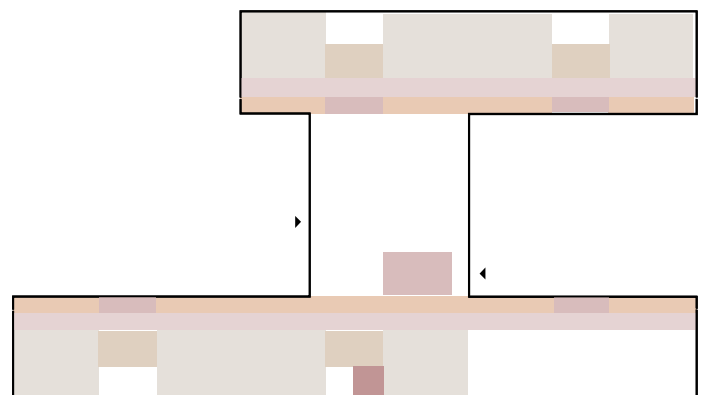
De Wereldburger, Osdorp Amsterdam

Het oude schoolgebouw

Oud

Nieuw

De transformatie van het schoolgebouw

	gang
	trappenhuis
	lift
	klassikaal onderwijs
	individueel en computeronderwijs
	coopertatief werken

Differentiatie

In de onderwijsfilosofie van de school wordt sterk ingezet op een combinatie van klassikaal, groepsgewijs en individueel leren. Dit betekent, dat het klaslokaal als enige leeromgeving niet langer voldoet. Er bestaat behoefte aan meer differentiatie in de plekken waarin onderwijs gegeven en genoten kan worden. Dit vraagt per saldo om meer leerruimte, omdat aan de grootte van een klaslokaal voor ca. 26 kinderen nu eenmaal een minimale maat gegeven kan worden. Flexibiliteit is daarom het uitgangspunt.

LEEFWERELD VAN HET KIND

Projectenlijst

Family plan Onderzoek (2016) Product: Onderzoek Opdrachtgever: BPD Team: ANA Architecten en BPD	12-17	Metropolloyd, Rotterdam (2018) Product: Tender Opdrachtgever: Kondor Wessels Team: ANA Architecten en MLA+	34-37
Lootsbuurt, Amsterdam (2003-2008) Product: Woningbouw Opdrachtgever: De Alliantie Team: ANA Architecten	18-21	Speeltuingebouw, Amsterdam West (2013-2015) Product: Speeltuingebouw Opdrachtgever: Stadsdeel Amsterdam West Team: ANA Architecten	38-41
Masira, Amsterdam (2004-2009) Product: Woningbouw Opdrachtgever: De Principaal Team: ANA Architecten	22-25	BSO Kidsplanet, Steigerdam (2011) Product: Naschoolse opvang Opdrachtgever: Kidsplanet BV Team: ANA Architecten	42-45
Family plan, Spoorzone Delft (2017-heden) Product: Woningbouw Opdrachtgever: BPD Team: ANA Architecten	26-29	De Wereldburger, Amsterdam Osdorp (2017) Product: Transformatie school Opdrachtgever: Mevrouw Meijer Team: ANA Architecten	54-59

Bronnenlijst

- ¹ Planbureau voor de leefomgeving. (9 september 2014). *Meer kinderen in de stad*. Verkregen op 17 december 2018 via <https://www.pbl.nl/infographic/meer-kinderen-in-de-stad>.
- ² PBL/CBS, (21 september 2016). *Aantal leerlingen blijft dalen, behalve in grote steden*. Verkregen op 10 december 2018 via <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2016/38/aantal-leerlingen-blijft-dalen-behalve-in-grote-steden>.
- ³ de Vries S. en van Veenendaal W. (27 april 2012). *Belang van buitenspelen*, Literatuurstudie naar de gezondheidswaarde, de sociale en de economische waarde.
- ⁴ Datagraver. (1 mei 2015). *Aantal verkeersdoden afgelopen jaren*. Verkregen op 15 december 2018 via <https://www.datagraver.com/case/aantal-verkeersdoden-afgelopen-jaren>.
- ⁵ Karsten L., Felder N. (2016). *De nieuwe generatie stadskinderen*. NAI.
- ⁶ O+S
- ⁷ CBS. (10 juni 2016). *Meer kinderen naar kinderopvang*. Verkregen op 17 december 2018 via <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2016/23/meer-kinderen-naar-kinderopvang>.
- ⁸ Nederlandse Jeugdinstituut. (17 juli 2018). *Buitenschoolse opvang (BSO)*. Verkregen op 17 december 2018 via [https://www.nji.nl/nl/Databank/Cijfers-over-Jeugd-en-Opvoeding/Cijfers-per-voorziening/Buitenschoolse-opvang-\(BSO\)](https://www.nji.nl/nl/Databank/Cijfers-over-Jeugd-en-Opvoeding/Cijfers-per-voorziening/Buitenschoolse-opvang-(BSO))

ANA architecten ontwerpt gebouwen vanuit een duidelijke visie: wij zoeken naar vorm die ruimte geeft aan nieuwe mogelijkheden voor gebruik die voorbij gaan aan voorgeprogrammeerde en gangbare oplossingen. Onze ontwerpen zijn helder, functioneel en sprekend in hun eenvoud. Een eenvoud die bij nadere beschouwing steeds een extra laag onthult.

De maatschappij verandert voortdurend. Dat vereist aan de ene kant standvastigheid en een lange termijnvisie en aan de andere kant flexibiliteit en aanpassingsvermogen van architecten. Onze architectuur is uitdrukking van de veranderende maatschappij en gaat verder dan de waan van de dag. Gedreven door een scherpe nieuwsgierigheid benaderen wij iedere opgave onderzoekend. Het is onze uitdaging om uiting te geven aan het spanningsveld van factoren dat bij iedere opdracht aanwezig is. Dat levert eenvoudige en meerduidige architectuur op. Architectuur die uiting geeft aan de tegenstrijdigheden.

ANA is gespecialiseerd in woningbouw en maatschappelijke opgaven. In onze werkwijze speelt ontwerpend onderzoek een belangrijke rol. Middels onze eigen onderzoeksprojecten naar woonkwaliteit, flexibiliteit, multifunctionaliteit vinden we antwoorden op hedendaagse en toekomstige ruimtelijke vraagstukken. Ook hebben we een sterke binding met het architectuuronderwijs. Zo kunnen zowel technische ontwikkelingen als maatschappelijke veranderingen die van belang zijn voor het vak worden doorontwikkeld en worden ingezet bij de opgaven van nu en van de toekomst. Daarmee behouden we een voorsprong op toekomstige opgaven en kunnen wij deze voortvarend tegemoet treden.

MEER ANA

Projecten

Defensierterrein Utrecht

Ontwikkelaar BPD gaat het voormalig Defensierterrein aan het Merwedekanaal in Utrecht transformeren tot een nieuwe autoluwe, klimaatadaptieve en samenhangende wijk waar rustig wonen wordt gecombineerd met het gemak van stedelijke voorzieningen. Binnen het masterplan van SVP Architectuur en Stedenbouw i.s.m. OKRA landschapsarchitecten en Arup werkt ANA in een team van architecten aan het ontwerp van 600 woningen.

De woningen hebben een sterke verbondenheid met hun omgeving en krijgen een grote, groene buitenruimte. Bijzonder aan het plan is de overmaat van de woningen. Zo ontstaat ruimte om thuis te werken, spelen of zorg te verlenen.

Programma	150 woningen
Locatie	Merwedekanaalzone Utrecht
Opdrachtgever	BPD
Periode	2018 - 2023
Status	Ontwerp

O'ase Sloterdijk

Het Hooghout is een collectief woongebouw dat in collectief particulier opdrachtgeverschap wordt ontwikkeld door bouwgroep Het Hooghout. Het gebouw voorziet in woon- en werkruimtes en een stallinggarage. Bouwgroep Het Hooghout bestaat uit een zeer diverse groep mensen. Om de uiteenlopende wensen van de toekomstige bewoners te faciliteren is Het Hooghout ontworpen als een flexibel casco. Door de ontsluiting en de installaties strategisch te plaatsen en een helder onderscheid te maken tussen casco en inbouw is flexibiliteit en vrijheid ontstaan in de grootte en indeling van de woningen. Het Hooghout staat voor synergie; het geheel is meer dan de som der delen. Er is ruimte voor eigen wensen, maar er is ook een collectieve sfeer waarin al deze individualiteiten bij elkaar komen.

Project	O'ase
Locatie	Sloterdijk Amsterdam
Opdrachtgever	stichting 4WINDEN en KWW
Periode	2018
Status	tender

Het Schetsblok

Stichting 4Winden heeft ANA architecten gevraagd een woongebouw te ontwerpen voor haar leden aan de Westlandgracht. In het SchetsBlok konden zij hun specifieke woonwensen realiseren doordat het casco van het gebouw flexibiliteit biedt wat betreft de positie, grootte en indeling van de woningen. De woningen konden naast, boven en onder elkaar worden samengevoegd. Ook de uitrusting van woning, buitenruimtes en gemeenschappelijke voorzieningen zijn door de bewoners verder uitontwikkeld.

Het gebouw maakt onderdeel uit van een ensemble van drie nieuwe woongebouwen in een parkachtige autovrije setting. Het schetsblok sluit direct aan op het park, vanaf de terrassen van de maisonnettes op de begane grond hebben de bewoners directe toegang tot de openbare ruimte.

Project	25 woningen
Locatie	Amsterdam west
Opdrachtgever	Stichting 4 Winden & Kondor Wessels Vastgoed
Periode	2015-2017
Status	Gerealiseerd

Houtlofts Buiksloterham

In de Bosrankstraat in de Buiksloterham heeft ANA een serie van vier woonwerklofts ontworpen. Dit gebied zal de komende jaren geleidelijk transformeren van industriegebied naar gemengd woonwerkgebied. Omdat deze omgeving nog lang zal blijven veranderen en nog geen prototypische woonkwaliteiten heeft is in het ontwerp van de woningen hoog ingezet op interne woonkwaliteit.

Alle woningen één of meerdere grote terrassen op een van de hoger gelegen verdiepingen. Deze terrassen zijn opgevat als buitenkamers.

Binnen een gelijk maatsysteem zijn vier verschillende woonwerktypes gecreëerd met steeds een andere verhouding tussen wonen en werken en met verschillende oplossingen voor de buitenruimtes.

De woningen zijn volledig in hout gebouwd en hebben een zeer hoge EPC score.

Project	Houtlofts
Locatie	Buiksloterham Amsterdam
Opdrachtgever	Huiz&
Periode	2014 - 2015
Status	Gerealiseerd

COLOFON

© ANA 2019

Niets uit deze uitgave mag in welke vorm of op welke wijze dan ook worden gereproduceerd of vermenigvuldigd zonder voorafgaande toestemming van ANA Architecten

Disclaimer

Aan de inhoud van deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.

De leefwereld van het kind**Datum**

14 oktober 2019

Architect

ANA architecten
Korte Papaverweg 7
1032 KA Amsterdam
mail@ana.nl
www.ana.nl
020 423 29 49

Contactpersonen:

Marcel van der Lubbe; m.vanderlubbe@ana.nl
Jannie Vinke; j.vinke@ana.nl

HET STARTENDE GEZIN

HET JONGE GEZIN

HET PUBERGEZIN

KAN IK HIER MIJN
DURE E-BIKE
VEILIG STALEN?

FLEX!

WAAR HET KAV
MAKEN WEEN
DAKTERRAS

GASTEN (KINDER) FEESTJE VIEREN

YEAH!

2 STUDIO'S VOOR
LOGEES. ZE ZIJN
KOPPELBAAR TOT
EEN GROTE FEESTRUIMTE

ALLE BEWOONERS ZIJN MEDE EIGENAAR

VAST!

OPBERGEN

DE HAL
GROOT

VAST!

VANUIT DE
HAL KAN IK MIJN
KLEINER ZIEN
BIJTEN SPELEN

VERKEERSWIJTE
IS OOK
RUIMTE!

VAST!

CRÈCHE

"HUB

"HUB"

COLLECTIEVE
BERGING
• BUCHEN
• KINDERWAGENS
• AFGEMAKEN
• GEDEPES
• LIEFDELIJKE

LIFT

BARBARUKES
• rennen mag!
• spelen mag!
• schreeuwen mag!

DUS BREDE
STOELEN &
GALERIJEN

ITEIT

PE EIGEL? AUTO = DROGTUIG
BAKFIETS VOOR DE DEUR
HANGT PAKKING A
DOOR HANDELEN!

WAAR
DE
AL

WA